

BinnenBand

jaargang 15 nr. 68bis - oktober 2010

EEN BAND TUSSEN BINNENLANDS BESTUUR EN DE LOKALE BESTUREN

Themanummer Inburgering

10/10

colofon

BinnenBand
tweemaandelijks uitgave van het
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Vlaamse overheid

bestemd voor o.m. de gemeentebesturen,
de intergemeentelijke verenigingen,
de gemeentebedrijven,
de provinciebesturen en de OCMW's

verantwoordelijke uitgever

Guido Decoster, administrateur-generaal
Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

samenstelling

Gerlinde Doyen

lay-out

Sylvie Van de Waeter

coördinatie en eindredactie

afdeling Organisatie en Beheer

druk

Geers Offset, Gent

illustratie cover

Inburgering

Afgiftekantoor Gent X

Inhoudstafel

Inleiding.....	4
Deel I: Inburgering, een opstap naar actieve participatie aan de samenleving.....	5
1 Het primaire inburgeringstraject.....	5
2 Het secundaire inburgeringstraject	7
3 Inburgering van minderjarigen.....	7
4 De doelgroep van inburgering.....	8
5 Het onthaalbureau	11
6 De Kruispuntbank Inburgering	11
7 Het informeren en doorverwijzen van inburgeraars naar het onthaalbureau	11
Deel II: De cijfers.....	13
1. Instroom in het Vlaamse Gewest.....	13
1.1 Algemeen	13
1.2 Instroom in het Vlaamse Gewest naar regio en geslacht	14
1.3 Instroom in het Vlaamse Gewest naar doelgroep.....	15
1.4 Instroom in het Vlaamse Gewest naar nationaliteit.....	16
1.5 Instroom in het Vlaamse Gewest naar verblijfsstatuut.....	18
2. Aanmeldingen	19
2.1 Algemeen	19
2.2 Bereik in het Vlaamse Gewest: aanmelding ten opzichte van instroom	20
2.3 Aanmeldingen naar doelgroep.....	24
2.4 Doorverwijzing vanuit andere instanties.....	26
2.5 Aanmelding naar nationaliteit	26
2.6 Toeleidingstrajecten voor minderjarigen	27
3. Inburgeringscontracten	28
3.1 Algemeen	28
3.2 Bereik en uitval	29
3.3 Inburgeringscontracten naar doelgroep.....	31
3.4 Inburgeringscontracten naar leeftijd, geslacht en alfabetisering	31
3.5 Inburgeringscontracten naar verblijfsstatus.....	33
3.6 Vormingsonderdelen in het inburgeringscontract en hoofdperspectief.....	33
3.7 Maatschappelijke oriëntatie	35
3.8 Nederlands tweede taal (NT2)	39
3.9 Loopbaanoriëntatie.....	40
4. Inburgeringsattesten	41
4.1 Algemeen	41
4.2 Van inburgeringscontract tot inburgeringsattest	43
4.3 Flow van aanmelding tot attest	43
5. Vooruitblik 2010.....	46
6. Samenvatting en conclusie	47

Inleiding

De Vlaamse samenleving is de voorbije decennia steeds etnisch en cultureel diverser geworden. De overheid staat voor de uitdaging om alle Vlamingen, ook nieuwe burgers, ten volle aan de samenleving te laten deelnemen. Iedereen moet zijn rol kunnen opnemen als burger, ouder, werknemer, ondernemer, student, lid van een vereniging...

Inburgering biedt hen daarvoor een eerste opstap. Het inburgeringstraject laat inburgeraars toe op taalkundig, maatschappelijk en professioneel vlak competenties te verwerven zodat ze in staat zijn om actief aan de samenleving deel te nemen.

In dit jaarrapport 2009 willen we voor het eerst het inburgeringsbeleid in kaart brengen. Aangezien het om een nog een erg jong beleid gaat (het inburgeringsdecreet is op 1 april 2004 in werking getreden) en al heel wat veranderingen heeft ondergaan, was het tot nu toe niet mogelijk om stabiele cijfers te presenteren. Ook nu zit er nog 'ruis' op bepaalde gegevens. Toch hebben we voldoende zekerheid om de verschillende fasen van het primaire inburgeringstraject te becijferen voor de acht regio's in Vlaanderen en Brussel.

In Deel I situeren we het beleid en de verschillende fasen en actoren die erbij betrokken zijn. Deel II presenteert de cijfers.

De mannelijke vorm in deze publicatie is genderneutraal bedoeld.

Inburgering, een opstap naar actieve participatie aan de samenleving

1 Het primaire inburgeringstraject

Het primaire inburgeringstraject bestaat uit een vormingsprogramma, ondersteund door een individuele begeleiding (trajectbegeleiding) op maat van de inburgeraar. Het vormingsprogramma wordt samengesteld uit maatschappelijke oriëntatie, lessen Nederlands en loopbaanoriëntatie.

Het primaire inburgeringstraject is daarmee een eerste, begeleide opstap naar een volwaardige deelname aan de samenleving. Die begeleiding gebeurt door het onthaalbureau, dat belast is met de regie van het primaire inburgeringstraject. Het onthaalbureau werkt daarvoor samen met verschillende organisaties zoals het Huis van het Nederlands, centra voor volwassenenonderwijs en de VDAB. Het primaire inburgeringstraject duurt vanaf de aanmelding van de inburgeraar bij het onthaalbureau tot het moment waarop hij overgedragen wordt aan de reguliere voorzieningen die belast zijn met het secundaire traject. Het Inburgeringsdecreet bepaalt dat een inburgeraar uiterlijk één jaar na de start van het vormingsprogramma aan de reguliere voorzieningen is overgedragen. Voor ongeletterde of laaggeschoolde inburgeraars kan van die termijn afgeweken worden.

In de praktijk blijkt de doorlooptijd voor veel mensen langer dan één jaar te duren omdat ze niet meteen kunnen instappen in een passend aanbod maatschappelijke oriëntatie in de eigen taal of NT2.

1.1 Maatschappelijke oriëntatie (MO)

Tijdens de cursus maatschappelijke oriëntatie maken inburgeraars kennis met de Vlaamse en Belgische samenleving. Die cursus bevat elf leeromgevingen: stad en land, verblijfssituatie, gezin, werk, wonen, gezondheid, onderwijs, publieke dienstverlening, mobiliteit, consumptie en vrije tijd.

Deelnemers krijgen kennis en vaardigheden over die leeromgevingen aangereikt die ze nodig hebben om actief aan de samenleving deel te nemen. Daarbij wordt steeds vertrokken vanuit de voorkennis en leerbehoeften van de inburgeraars.

Naast kennis en vaardigheden staan ook waarden en normen centraal. Het is belangrijk dat inburgeraars weten welke waarden en normen een diverse Vlaamse en Belgische samenleving schragen.

Het onthaalbureau biedt maatschappelijke oriëntatie aan. Een standaardaanbod duurt 60 uur. De cursist kan de lessen volgen in zijn eigen taal of in een contacttaal.

1.2 Nederlands als tweede taal (NT2)

Deelname aan de Vlaamse samenleving vereist kennis van het Nederlands. Tijdens het primaire inburgeringstraject kan de inburgeraar een basiskennis Nederlands als tweede taal (NT2) verwerven. Dat is een opleiding NT2 niveau A1 (Breakthrough) volgens het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen. De opleiding NT2 niveau A1 wordt uitsluitend georganiseerd door reguliere onderwijsinstellingen, namelijk de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs en de universitaire talencentra.

Om te bepalen welke cursus Nederlands als tweede taal (NT2) het meest geschikt is, vraagt het onthaalbureau advies aan het Huis van het Nederlands. Een consulent van het Huis van het Nederlands doet daarvoor een intake van de inburgeraar. Laaggeschoolden of 'traaglerenden' worden doorverwezen naar een centrum voor basiseducatie. Een standaardcursus bestaat uit 240 lesuren. Hogergeschoolden of 'snellerenden' kunnen terecht bij een centrum voor volwassenenonderwijs, waar ze een standaardcursus van 120 lesuren kunnen volgen. Inburgeraars die hogere studies willen aanvatten en die voldoen aan de toelatingsvoorwaarde voor het hoger onderwijs, kunnen instappen in een cursus van maximaal 90 uur. Die cursussen worden georganiseerd door universitaire talencentra. Voor niet-gealfabetiseerde of zeer laaggeschoolde inburgeraars bestaat een NT2-traject uit 600 lesuren.

1.3 Loopbaanoriëntatie

Loopbaanoriëntatie heeft tot doel de inburgeraar te ondersteunen bij het (leren) maken van keuzes om zijn levensloopbaan verder uit te tekenen. Daarbij wordt vertrokken vanuit de wensen van de inburgeraars en de ervaringen en kwalificaties (zoals diploma's) die ze al hebben.

Er zijn drie types loopbaanoriëntatie.

- Inburgeraars met een 'professioneel perspectief' kunnen begeleiding krijgen naar werk en zelfstandig ondernemerschap.
- Inburgeraars met een 'educatief perspectief' worden begeleid naar verdere studie.
- Alle inburgeraars hebben een 'sociaal perspectief' en krijgen begeleiding naar deelname aan het socioculturele aanbod, vrijwilligerswerk en andere vrijetijdsbesteding. Dat type loopbaanoriëntatie wordt ook 'maatschappelijke participatie' genoemd.

Voor de loopbaanoriëntatie voor inburgeraars met een professioneel perspectief doen de Vlaamse onthaalbureaus een beroep op de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB). Het onthaalbureau Inburgering Brussel, organiseert dat type loopbaanoriëntatie in samenwerking met de VDAB, Tracé en Actiris. De onthaalbureaus bieden de overige begeleiding zelf aan.

1.4 Trajectbegeleiding

De trajectbegeleider volgt de inburgeraar tijdens de duur van zijn primair inburgeringstraject. Dat houdt allereerst in dat de trajectbegeleider het inburgeringstraject administratief volgt. Daaronder valt de doorverwijzing naar het Huis van het Nederlands en de VDAB, de opmaak van het inburgeringscontract en opvolging van de aanwezigheid van de inburgeraar tijdens het vormingsprogramma. Die acties worden geregistreerd in de Kruispuntbank Inburgering (KBI).

Daarnaast staan trajectbegeleiders klaar voor cliënten met (hulp)vragen. Als de inburgeraar specifieke vragen heeft of specifieke begeleiding nodig heeft, zal de trajectbegeleider hem in contact brengen met de juiste voorzieningen of organisaties. Bij die begeleiding op maat hoort ook de ondersteuning voor het verkrijgen van een diplomagelijkschakeling.

1.5 Het inburgeringscontract en het attest van inburgering

Welk inburgeringstraject een inburgeraar volgt, is vastgelegd in zijn inburgeringscontract. Daarin staat welke onderdelen van het vormingsprogramma hij zal volgen en waar en wanneer de cursussen zullen plaatsvinden. Het onthaalbureau houdt daarbij maximaal rekening met de leerbehoeften en vragen van de inburgeraars, en met de adviezen van het Huis van het Nederlands en, voor zover dat nodig is, van de VDAB.

Wie een inburgeringscontract ondertekent, gaat het engagement aan om regelmatig het vormingsprogramma te volgen. Dat wil zeggen dat hij tijdens elk onderdeel van het vormingsprogramma minstens 80% van de lessen moet bijwonen. Afwijkingen op de aanwezigheidsgraad zijn mogelijk voor inburgeraars die beroepsmatig werkzaam zijn.

Inburgeraars die het vormingsprogramma regelmatig hebben gevolgd, ontvangen een attest van inburgering.

2 Het secundaire inburgeringstraject

Tijdens het primaire inburgeringstraject verwerven inburgeraars kennis en vaardigheden die hen in staat stellen keuzes te maken voor hun verdere levensloopbaan. Tijdens het secundaire inburgeringstraject kunnen ze hun keuze vormgeven. Zo kan de inburgeraar een beroepsopleiding of een opleiding tot zelfstandig ondernemerschap volgen of verder studeren. Daarnaast kan hij ook vervolgcursussen Nederlands als tweede taal volgen.

In tegenstelling tot het primaire traject wordt het secundaire traject niet door het onthaalbureau georganiseerd maar wordt het aangeboden door de reguliere voorzieningen.

3 Inburgering van minderjarigen

De inburgering van minderjarige anderstalige nieuwkomers gebeurt niet door het volgen van een inburgeringstraject, maar vooral door school te lopen. Net zoals voor hun leeftijdsgenoten geldt voor minderjarige anderstalige nieuwkomers het recht op onderwijs en de leerplicht. Veel scholen organiseren onthaalonderwijs dat tot doel heeft hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren. Voor het basisonderwijs gebeurt dat via de reguliere klaspraktijk; voor het secundair onderwijs is dat via de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van de minderjarigen.

Het onthaalbureau verzorgt de toeleiding van minderjarige anderstalige nieuwkomers naar een geschikte school of naar het onthaalonderwijs. Als dat nodig is, worden ze ook begeleid naar welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. De gemeente informeert hen over het socioculturele aanbod in hun gemeente, bijvoorbeeld verenigingen, sportieve en culturele activiteiten, jeugdvoorzieningen.

4 De doelgroep van inburgering

Het inburgeringsdecreet definieert de doelgroep van inburgering als:

- iedere vreemdeling, voor zover hij volle achttien jaar oud is, die ingeschreven is in het Rijksregister door een gemeente van het Nederlandse taalgebied of door een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, met uitzondering van de vreemdeling die hier voor een tijdelijk doel verblijft en van de asielzoeker gedurende een termijn van vier maanden na indiening van zijn asielaanvraag;
- iedere meerderjarige Belg, geboren buiten België, van wie minstens één ouder geboren is buiten België en die in het Rijksregister ingeschreven is door een gemeente van het Nederlandse taalgebied of door een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het inburgeringsbeleid richt zich daarmee op inwijkelingen die zicht hebben op een langdurig of definitief verblijf in België en die in het Vlaamse of Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wonen. Vreemdelingen die in Vlaanderen of Brussel verblijven met een tijdelijk doel, zoals bv. bepaalde arbeidsmigranten en diplomaten, en asielzoekers van wie de asielaanvraag minder dan vier maanden daarvoor is ingediend, zijn uitgesloten van inburgering.

Naast personen van achttien jaar en ouder behoren ook minderjarige anderstalige nieuwkomers tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid. Het gaat om dezelfde doelgroep van kinderen en jongeren die in aanmerking komen voor het onthaalonderwijs.

4.1 Verplichte inburgeraars en rechthebbende inburgeraars

Iedereen die tot de doelgroep van inburgering behoort, heeft het recht op een inburgeringstraject. Verplichte inburgeraars zijn bovendien verplicht om dat traject te volgen.

De volgende inburgeraars hebben een inburgeringsplicht:

- inburgeraars die recent in ons land gevestigd zijn. Ze worden vaak aangeduid als 'nieuwkomers'. Meer bepaald gaat het om:
 - inburgeraars die voor het eerst een verblijf van meer dan drie maanden hebben;
 - asielzoekers die meer dan vier maanden geleden hun asielaanvraag hebben ingediend. Zij zijn alleen verplicht om maatschappelijke oriëntatie te volgen;
 - inburgeraars met de Belgische nationaliteit die hoogstens een jaar in België gevestigd zijn;
- inburgeraars die bedienaar van een erkende eredienst zijn in een door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

De volgende verplichte inburgeraars zijn vrijgesteld van de plicht tot inburgering:

- burgers van een lidstaat van de Europese Unie, de Europees Economische Ruimte en Zwitserland en hun familieleden, de zogenaamde EU+-burgers. Die vrijstelling geldt niet voor familieleden van Belgen en inburgeraars met de Belgische nationaliteit die hierboven vermeld staan;
- inburgeraars die al een attest van inburgering hebben behaald;
- inburgeraars die door een ernstige ziekte of handicap niet in staat zijn een inburgeringstraject te volgen;
- inburgeraars die een getuigschrift of diploma hebben behaald in het Belgische of Nederlandse onderwijs;
- inburgeraars die een volledig schooljaar onthaalonderwijs gevolgd hebben;
- inburgeraars die 65 jaar of ouder zijn;
- arbeidsmigranten die een verblijfsstatuut hebben dat tijdelijk is, maar dat kan leiden tot een definitief verblijf.

Wie inburgeringsplichtig is, moet aan de volgende twee voorwaarden voldoen:

- zich bij het onthaalbureau aanmelden binnen een termijn van maximaal drie maanden vanaf het moment waarop zijn inburgeringsplicht is ontstaan;
- met regelmaat deelnemen aan het vormingsprogramma. Dat wil zeggen dat hij bij minstens 80% van elk onderdeel van het vormingsprogramma aanwezig moet zijn.

De inburgeringsplicht geldt niet voor inburgeraars in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Verplichte inburgeraars die hun plicht niet nakomen, en rechthebbende inburgeraars die hun inburgeringscontract niet naleven, kunnen een administratieve geldboete krijgen. Het systeem van administratieve geldboetes is niet van kracht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

4.2 Prioritaire doelgroepen van het inburgeringsbeleid

Het inburgeringsdecreet schuift enkele categorieën inburgeraars naar voren die bij voorrang recht hebben op het volgen van een inburgeringstraject. Binnen die groepen is geen hiërarchie aangebracht. Het is voor allen belangrijk dat ze zo snel mogelijk in een inburgeringstraject instappen.

Het gaat om volgende groepen:

- verplichte inburgeraars;
- ouders of voogden van schoolgaande of leerplichtige kinderen;
- huurders en kandidaat-huurders van een sociale woning in Vlaanderen;
- oudkomers die een OCMW-uitkering ontvangen;
- oudkomers die een wacht- of werkloosheidsuitkering ontvangen;
- derdelanders die zich met een Europeaan komen vestigen.

Wijzigingen aan het Inburgeringsdecreet.

Hoewel het inburgeringsbeleid nog een jong beleid is, is het Inburgeringsdecreet al tweemaal aangepast. De aanpassingen hadden voornamelijk te maken met de doelgroep van inburgering. Daarnaast is er een overstap gemaakt van een systeem van penale boetes naar een systeem van administratieve geldboetes.

Hieronder worden de wijzigingen in verband met de doelgroep opgesomd:

Decreet van 28 februari 2003, in werking getreden op 1 april 2004:

- Het Inburgeringsdecreet richtte zich alleen op nieuwkomers. Nieuwkomers waren vreemdelingen (niet-Belgen) die hoogstens 12 maanden in het Rijksregister waren ingeschreven.
- Die nieuwkomers hadden alleen in de periode van die 12 maanden recht op inburgering.
- Nieuwkomers hadden in principe een inburgeringsplicht. Burgers van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (EER) en hun gezinsleden waren van de inburgeringsplicht vrijgesteld. Dat gold ook voor gezinsleden van Belgen.

Wijzigingsdecreet van 14 juli 2006, in werking getreden op 1 januari 2007:

- Vreemdelingen die zicht hebben op een langdurig verblijf in België en die in Vlaanderen of Brussel wonen zijn doelgroep van inburgering. Sindsdien zijn ook oudkomers doelgroep van inburgering. Met die afbakening bestaat er geen tijdslimiet op het uitoefenen van het recht op inburgering.
- Belgen die buiten België geboren zijn en van wie minstens een van de ouders buiten België geboren is, zijn toegevoegd aan de doelgroep van inburgering.
- De inburgeringsplicht geldt voor nieuwkomers en bedienaars van erediensten die een levensbeschouwelijke functie uitoefenen in een door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.
- De vrijstelling van de inburgeringsplicht geldt niet meer voor gezinsleden van Belgen.
- Arbeidsmigranten die doelgroep zijn van inburgering, zijn vrijgesteld van de inburgeringsplicht.
- Voor de meeste verplichte inburgeraars geldt dat hun inburgeringsplicht van kracht blijft zolang ze niet aan die plicht voldoen.
- Asielzoekers van wie de asielaanvraag ontvankelijk werd verklaard, hebben alleen de plicht tot het volgen van de cursus maatschappelijke oriëntatie.

Wijzigingsdecreet van 1 februari 2008, in werking getreden op 2 maart 2008:

De wijzigingen aan het Inburgeringsdecreet van 1 februari 2008 waren voornamelijk wijzigingen aan de doelgroep ten gevolge van de aanpassing van de federale Verblijfwet. Dat bracht onder meer de onderstaande wijzigingen mee.

- Inburgeraars met de Belgische nationaliteit die nog niet langer dan 12 opeenvolgende maanden in het Rijksregister zijn ingeschreven, hebben een inburgeringsplicht.
- Aangezien de ontvankelijkheidsfase tijdens de asielprocedure niet meer bestaat, is beslist om asielzoekers te verplichten om vanaf de vierde maand na de indiening van hun asielaanvraag de cursus maatschappelijke oriëntatie te volgen.

Overstap naar administratieve geldboetes

Bij de inwerkingtreding van het Inburgeringsdecreet op 1 april 2004 werd ook de inburgeringsplicht ingevoerd. Als nieuwkomers niet aan hun inburgeringsplicht voldeden, werd dat aan de parketten gemeld. Dat systeem was niet doeltreffend waardoor de inburgeringsplicht ook niet afdwingbaar was. In het wijzigingsdecreet van 14 juli 2006 werd daarom de overstap gemaakt naar een systeem van administratieve geldboetes. Dat systeem werd verder geregeld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 september 2008 betreffende het opleggen van een administratieve geldboete aan rechthebbende en verplichte inburgeraars, dat op 1 maart 2009 in werking trad. De regelgeving bepaalt niet alleen welke boetes verplichte inburgeraars riskeren, maar stelt ook vast dat rechthebbende inburgeraars een boete kunnen krijgen als ze hun inburgeringscontract niet naleven.

Inbreuken van inburgeraars worden behandeld door de handhavingsambtenaren van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

5 Het onthaalbureau

Er zijn in totaal acht onthaalbureaus: één voor Antwerpen, Brussel, Gent en de vijf Vlaamse provincies. De onthaalbureaus organiseren het primaire inburgeringstraject en begeleiden de inburgeraars vanaf het moment waarop ze zich aanmelden tot het ogenblik waarop ze het attest van inburgering behalen. Voor de invulling van het inburgeringstraject werken ze samen met het Huis van het Nederlands en de VDAB.

6 De Kruispuntbank Inburgering

De Kruispuntbank Inburgering maakt het voor de onthaalbureaus mogelijk om de begeleiding van inburgeraars elektronisch te registreren en geeft aan de huizen van het Nederlands (HvN) de mogelijkheid om alle cursisten NT2 op te volgen. De KBI communiceert met de databanken van partners die bij het primaire inburgeringstraject betrokken zijn, zoals de HvN, de handhavingsambtenaren, de VDAB en de sociale huisvestingsmaatschappijen (VMSW).

7 Het informeren en doorverwijzen van inburgeraars naar het onthaalbureau

7.1 Nieuwkomers

De gemeente in het Vlaamse Gewest heeft als taak nieuwkomers te informeren over het inburgeringsbeleid en hen door te verwijzen naar het onthaalbureau. Ze moet nieuwkomers inlichten over hun recht op inburgering, hun plicht tot inburgering en de sancties die opgelegd worden als ze niet aan hun inburgeringsplicht voldoen.

Sinds het besluit van de Vlaamse Regering van 12 september 2008 betreffende het opleggen van een administratieve geldboete aan rechthebbende en verplichte inburgeraars in werking is getreden, is de informatie- en doorverwijzingstaak voor een deel overgelaten aan het onthaalbureau.

Naast de informatie die de inburgeraar van de gemeente krijgt, verstuurt het onthaalbureau ook een (aangetekende) brief over zijn inburgeringsrecht of -plicht. Het onthaalbureau maakt daarvoor gebruik van adressenlijsten op basis van gegevens uit het Rijksregister die in de Kruispuntbank Inburgering worden geïmporteerd.

Nieuwkomers in Brussel worden niet geselecteerd uit het Rijksregister. Het onthaalbureau doet zelf aan werving en werkt samen met verschillende organisaties die nieuwkomers doorverwijzen naar het onthaalbureau.

7.2 Bedienaars van erediensten

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft een informatie- en doorverwijzingstaak ten aanzien van bedienaars van erediensten die een levensbeschouwelijke functie uitoefenen in een plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap die door de Vlaamse overheid erkend is. Het agentschap informeert hen met een aangetekende brief over hun plicht tot inburgering en roept hen op zich tijdig op het onthaalbureau aan te melden.

7.3 Inburgeraars met een OCMW-inkomen

Inburgeraars (nieuwkomers en oudkomers) die inkomsten verwerven via maatschappelijke dienstverlening of leefloon, hebben bij prioriteit recht op inburgering. In dat kader kan elk onthaalbureau in het Vlaamse Gewest een protocol met de OCMW's in zijn werkingsgebied sluiten. Het protocol bepaalt in welke gevallen inburgeraars die inkomsten verwerven via maatschappelijke dienstverlening of leefloon, een inburgeringstraject moeten volgen. Het volgen van een inburgeringstraject wordt dan gezien als (onderdeel) van de invulling van de werkbereidheidsvoorwaarde. In de praktijk kunnen OCMW's daarmee rechthebbende inburgeraars verplichten om een inburgeringstraject te volgen.

7.4 Inwerkingsklanten

Oudkomers die inkomsten verwerven via een werkloosheidsuitkering of wachtuitkering, behoren eveneens tot de prioritaire doelgroepen van het inburgeringsbeleid. Om hun kansen op een succesvol traject naar werk te verhogen, kan de VDAB die inwerkingsklanten naar het onthaalbureau doorverwijzen voor het volgen van een primair inburgeringstraject.

De cijfers

Deze themapublicatie stelt de cijfers voor van het jaar 2009. Vaak wordt ook de vergelijking gemaakt met de voorgaande jaren. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft de voorbije jaren, samen met de onthaalbureaus en de andere actoren die gegevens in de Kruispuntbank Inburgering registreren en consulteren, gewerkt aan een betere registratie. Consistentie in de cijfers is immers nodig om het beleid te monitoren, te ondersteunen en bij te sturen. De kwaliteit van de cijfers is op dit moment zeker nog niet perfect: er blijken heel wat tegenstrijdigheden, onnauwkeurigheden en niet ingevulde data te zijn. Het verbeteren van de data gaat dus verder.

Het rapport volgt de chronologie van een inburgeringstraject. We bespreken eerst de instroom (1), dat wil zeggen de kenmerken van de personen die maandelijks geselecteerd worden uit het Rijksregister als (vermoedelijke) doelgroep van inburgering. Inburgeraars worden aangeschreven en gestimuleerd om zich aan te melden (2) op een onthaalbureau. Na een intakeprocedure en screening ondertekent de meerderheid van die personen een inburgeringscontract (3). Als zij het hele traject doorlopen, krijgen de inburgeraars op het einde een inburgeringsattest (4). We bekijken het profiel van de inburgeraar in die verschillende fasen. Ook de uitval wordt in kaart gebracht. Waar dat relevant is, wordt een onderscheid gemaakt tussen de acht onthaalbureaus en wordt er een evolutie gegeven sinds 2005.

1 Instroom in het Vlaamse Gewest

1.1 Algemeen

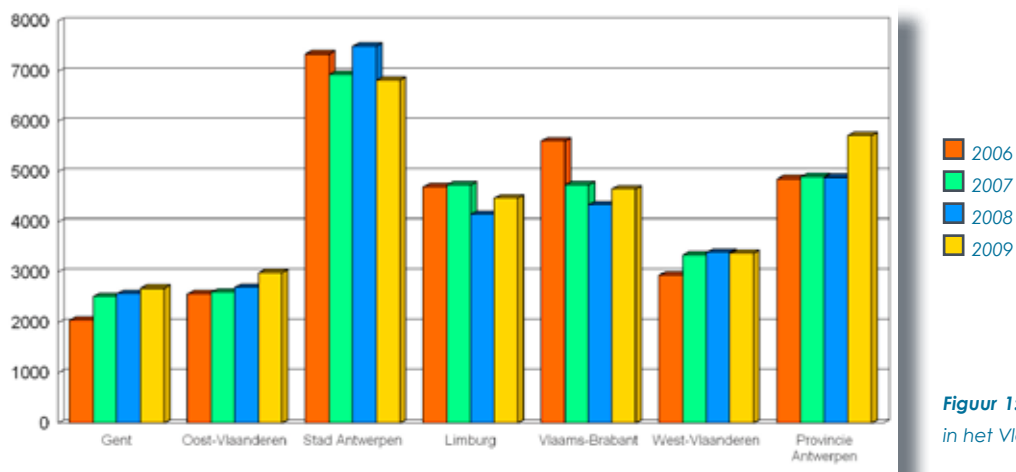
De instroom van meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest schommelde de voorbije jaren rond de 30 000.

Tabel 1: Instroom meerderjarige inburgeraars in het Vlaamse Gewest in 2006-2009

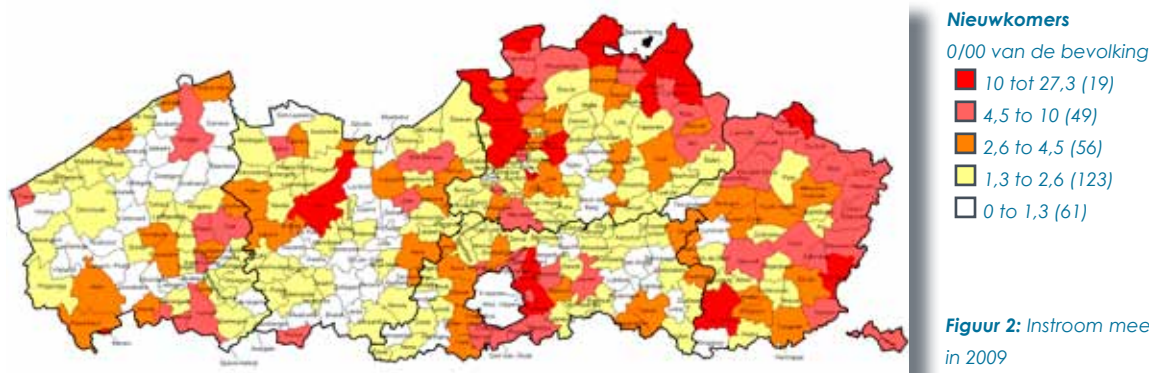
	2006	2007	2008	2009
Gent	2 047	2 519	2 576	2 680
Oost-Vlaanderen	2 570	2 605	2 694	2 984
Stad Antwerpen	7 340	6 937	7 500	6 817
Limburg	4 700	4 739	4 151	4 475
Vlaams-Brabant	5 612	4 739	4 337	4 653
West-Vlaanderen	2 944	3 344	3 398	3 376
Provincie Antwerpen	4 855	4 898	4 885	5 717
Totaal	30 068	29 781	29 541	30 702

Cijfers 2009 uit KBI

Cijfer 2006-2008 uit CEVI-lijsten

Figuur 1: Instroom meerderjarige inburgeraars in het Vlaamse Gewest in 2006-2009

Figuur 2: Instroom meerderjarige nieuwkomers in 2009

1.2 Instroom in het Vlaamse Gewest naar regio en geslacht

De instroom verschilt van regio tot regio. De stad Antwerpen heeft de grootste instroom, namelijk 22% van de totale instroom in Vlaanderen in 2009. Niet veel lager ligt de provincie Antwerpen met 19%. Nadien volgen Vlaams-Brabant en Limburg met 15%. West-Vlaanderen heeft een aandeel van 11% terwijl Oost-Vlaanderen en Gent een instroom hebben van 10 en 9%. In 2008 was het aandeel van de stad Antwerpen een stuk hoger met 27%. De provincie Antwerpen had toen 17% in plaats van 19% in 2009. Het aandeel van de andere regio's is weinig veranderd in vergelijking met 2008.

Tabel 2: Instroom van nieuwkomers in het Vlaamse Gewest naar regio en geslacht in 2009

	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
Gent	1 375	51,3	1 305	48,7	2 680	8,7
Oost-Vlaanderen	1 519	50,9	1 465	49,1	2 984	9,7
Stad Antwerpen	3 244	47,6	3 573	52,4	6 817	22,2
Limburg	2 229	49,8	2 246	50,2	4 475	14,6
Vlaams-Brabant	2 237	48,1	2 416	51,9	4 653	15,2
West-Vlaanderen	1 782	52,8	1 594	47,2	3 376	11,0
Provincie Antwerpen	3 034	53,1	2 683	46,9	5 717	18,6
Totaal	15 420	50,2	15 282	49,8	30 702	100,0

De verdeling mannen-vrouwen bij de instroom is bijna gelijk. In de stad Antwerpen en in Vlaams-Brabant zijn er iets meer vrouwen die instromen, in West-Vlaanderen en de provincie Antwerpen iets meer mannen.

1.3 Instroom in het Vlaamse Gewest naar doelgroep

De nieuwkomers uit het Rijksregister kunnen niet volledig geselecteerd worden op basis van de categorieën van inburgering, omdat die informatie niet in het Rijksregister is opgenomen. De categorieën die wel zijn opgenomen, geven ons een indicatie van wie verplicht of rechthebbend inburgeraar is. In 2009 werd 22% van de nieuwkomers geselecteerd als verplicht inburgeraar, 5% als prioritair rechthebbend en 45% als niet-prioritair rechthebbend. Van 10% wist men dat die nieuwkomers doelgroep waren van inburgering, maar niet of ze rechthebbend of verplicht waren. Van 18% van de geselecteerde nieuwkomers is op basis van hun verblijfsgegevens niet duidelijk of ze doelgroep van inburgering zijn of niet. Als ze doelgroep zijn, zijn ze meestal verplicht inburgeraar.

Ten opzichte van 2008 is de groep van verplichte inburgeraars gestegen (22% in plaats van 18% in 2008). De groep waarvan niet duidelijk was of ze al dan niet doelgroep zijn en al dan niet verplicht inburgeraar, was in 2009 kleiner dan in 2008.

Het deel van de nieuwkomers dat verplicht inburgeraar is, is in bepaalde regio's groter dan in andere. In Oost-Vlaanderen was 30% van de nieuwkomers verplicht inburgeraar, terwijl in de stad Gent maar 15% verplicht inburgeraar was. In de stad Antwerpen, de regio met de grootste instroom van nieuwkomers, was 19% verplicht inburgeraar.

Tabel 3: Aantal inburgeraars, geselecteerd uit het Rijksregister per doelgroep in 2007-2009

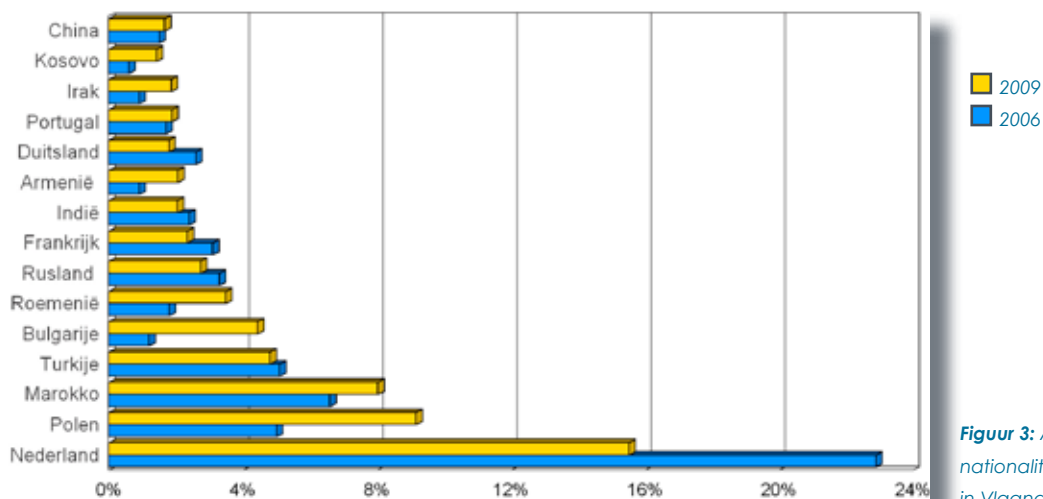
	2007	%	2008	%	2009	%
Plicht (INB10)	5 536	18,0	5 125	18,3	6 145	22,0
prioritair recht (INB21)	1 342	3,9	1 261	4,2	1 442	5,2
niet-prioritair recht (INB22)	13 070	36,3	10 707	39,1	12 452	44,6
recht of plicht (INB30)	977	6,1	1 468	5,5	2 819	10,1
doelgroep of niet (INB90)	6 132	21,7	9 570	32,8	5 034	18,0
Onbepaald	2 724	9,1	/	/	/	/

Bron: 2007-2008: CEVI-lijst, 2009: KBI

De grootste groep inburgeraars bij de instroom vormen de niet-prioritair rechthebbenden. Zoals verder zal blijken, wordt die groep echter het minst bereikt.

1.4 Instroom in het Vlaamse Gewest naar nationaliteit

Uit welke landen komen de nieuwkomers? De grootste groep nieuwkomers zijn Nederlanders, namelijk iets meer dan 4 700 in 2009. Op de tweede plaats komen de Polen met ongeveer 2 800 nieuwkomers. Nadien volgen de Marokkanen met ongeveer 2 500 nieuwkomers en de Turken met 1 500 nieuwkomers. Na Turkije zijn de meest voorkomende herkomstlanden in volgorde: Bulgarije, Roemenië, Rusland, Frankrijk, India en Duitsland. De zes voornaamste herkomstlanden zijn in 2009 en 2008 dezelfde. Het aandeel Nederlanders en Polen is lichtjes gedaald in vergelijking met 2008 en het aandeel Marokkanen is licht gestegen.

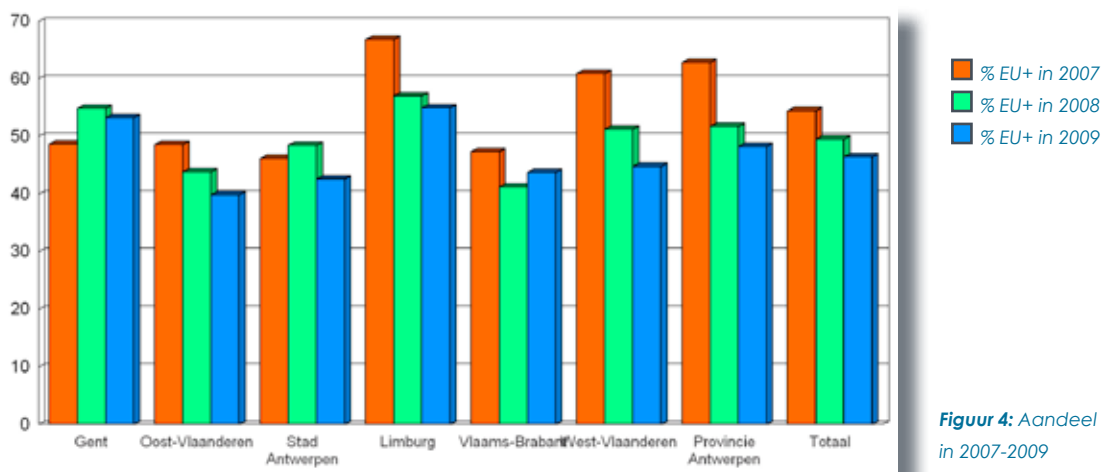
Figuur 3: Aandeel (%) van de 15 belangrijkste nationaliteiten, ingestroomd in 2006 en 2009 in Vlaanderen

Als we de situatie van 2009 vergelijken met die van 2006, zien we dat het aandeel Nederlanders gedaald is van 23% in 2006 naar 16% in 2009. In 2006 kwamen Marokko en Turkije op de tweede en derde plaats in de rij van belangrijkste herkomstlanden. In 2006 waren er bijna 1300 nieuwkomers uit Polen; in 2009 was dat 2800 of meer dan het dubbele. Roemenië kwam in 2006 nog op de tiende plaats met bijna 500 nieuwkomers, in 2009 stond het op de zesde plaats met iets meer dan 1000 nieuwkomers. Bulgarije klimt van de zeventiende plaats in 2006, naar de vijfde plaats in 2009.

We kunnen de nieuwkomers indelen in EU+ of derdelander. EU+ zijn onderdanen van de Europese Economische Ruimte (EER) en Zwitserland. De EER omvat de landen van de Europese Unie, Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. EU+-burgers zijn steeds vrijgesteld van de inburgeringsplicht, derdelanders zijn doorgaans verplicht om een inburgeringstraject te volgen. Derdelanders zijn onderdanen van andere landen dan die van de EU+.

In 2009 was 47% van de nieuwkomers EU+. In 2008 was dat 50% en in 2007 was dat nog 54%. Het aandeel EU+ daalt met andere woorden en het aandeel derdelanders stijgt. Het aandeel derdelanders verschilt van regio tot regio. Dat verklaart meteen ook het verschil tussen het aandeel verplichte en rechthebbende inburgeraars per regio. In Limburg had 55% van de nieuwkomers in 2009 een EU+-nationaliteit. In Gent ligt dat aandeel op 53%. In Oost-Vlaanderen daarentegen ligt het aandeel EU+'ers maar op 40%.

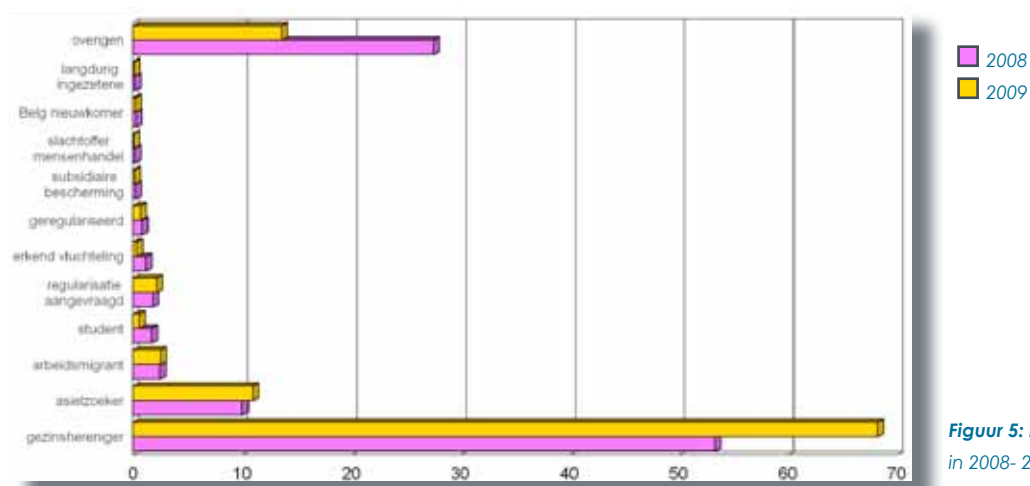
In 2008 was het aandeel nieuwkomers met EU+-nationaliteit voor heel Vlaanderen iets hoger dan in 2009, maar er zijn sterke regionale schommelingen. Het aandeel EU+'ers is tussen 2008 en 2009 gestegen in Vlaams-Brabant, maar gedaald in alle andere regio's.

Figuur 4: Aandeel EU+-inwoners bij de instroom in 2007-2009

1.5 Instroom in het Vlaamse Gewest naar verblijfsstatuut

Als we naar het verblijfsstatuut van de nieuwkomers uit 2009 kijken, stellen we vast dat de grote meerderheid (68%) gezinshereniger is. Het gaat zowel om gezinsherenigers met EU-onderdanen, met Belgen van vreemde origine, met Belgen, als met derdelanders. In 2009 waren er 3 375 personen die vier maanden eerder een asielaanvraag ingediend hadden, of 11% van de instroom; in 2008 ging het om 2 657 personen of 9% van de instroom. Het aantal geregulariseerden lag in 2009 op 221, in 2008 was dat 223. Het aandeel geregulariseerden is 0,7% in 2009.

Figuur 5: Instroom meerderjarige nieuwkomers in 2008-2009 per verblijfsstatuut, in %

Tabel 4: Instroom minderjarige nieuwkomers per regio in 2009

	0-2,5 jaar	%	2,5-4 jaar	%	5-11 jaar	%	12-18 jaar	%	totaal
Gent	88	15,2	95	16,4	207	35,8	188	32,5	578
Oost-Vlaanderen	161	18,9	114	13,4	333	39,0	245	28,7	853
Stad Antwerpen	360	20,5	283	16,1	661	37,6	456	25,9	1 760
Limburg	200	16,2	196	15,8	419	33,9	422	34,1	1 237
Vlaams-Brabant	307	19,3	294	18,5	568	35,7	421	26,5	1 590
West-Vlaanderen	173	18,6	126	13,5	356	38,2	277	29,7	932
Provincie Antwerpen	306	18,0	279	16,5	579	34,1	532	31,4	1 696
Totaal	1 595	18,4	1 387	16,0	3 123	36,1	2 541	29,4	8 646

Van de minderjarigen in 2008 was 18% baby of peuter, 16% kleuter, 36% op lagereschoolleeftijd en 29% op secundaireschoolleeftijd. Net zoals bij de instroom van meerderjarige nieuwkomers is de grootste instroom in de stad en de provincie Antwerpen, en in Vlaams-Brabant. Ook Limburg heeft een instroom van meer dan 1200 minderjarigen. Er zijn geen grote verschillen in leeftijdscategorie tussen de onthaalbureaus.

De import van minderjarige nieuwkomers in de KBI is recenter dan bij de meerderjarige nieuwkomers. Voor 2008 en vroeger kunnen we geen stabiele cijfers geven.

2. Aanmeldingen

2.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2009 neemt het onthaalbureau contact op met alle geselecteerde nieuwkomers uit het Vlaamse Gewest. Rechthebbende inburgeraars krijgen een gewone brief, (mogelijk) verplichte inburgeraars krijgen een aangetekende brief. Vóór 2009 was het de taak van de gemeente om de inburgeraars door te verwijzen naar het onthaalbureau. In Brussel worden geen nieuwkomers uit het Rijksregister geselecteerd, maar onderneemt het onthaalbureau zelf acties om hen aan te sporen zich aan te melden.

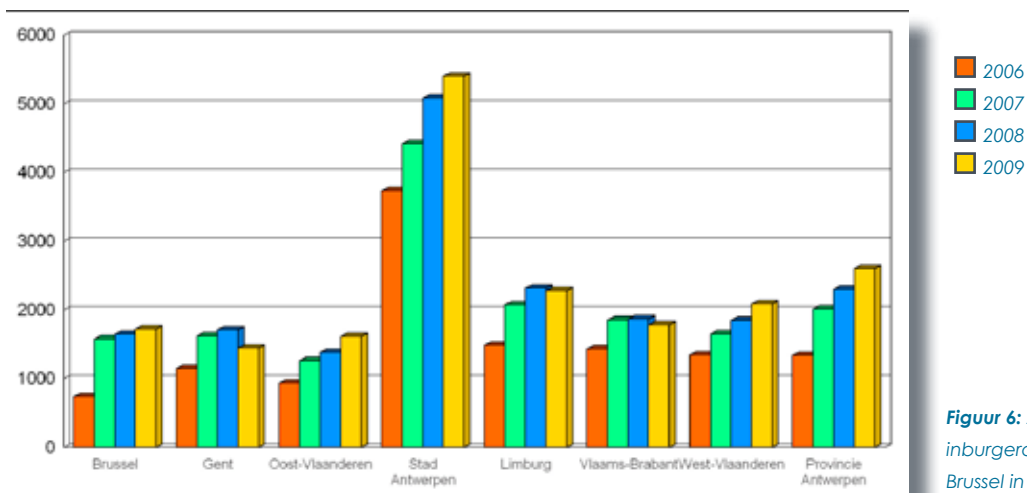
Daarnaast zijn er heel wat nieuwkomers die spontaan naar het onthaalbureau komen of die zijn doorverwezen door een andere instantie. Het gebeurt regelmatig dat mensen zich aanmelden nog voor ze geselecteerd werden uit het Rijksregister. Naast de nieuwkomers zijn er ook inburgeraars die al langer in Vlaanderen of Brussel verblijven, maar zich als 'oudkomer' aanmelden op het onthaalbureau. Hoewel oudkomers rechthebbend inburgeraar zijn, kunnen ze, als ze doorverwezen worden door de VDAB of het OCMW, vanuit die instanties verplicht worden inburgering te volgen (zie deel I).

In 2009 hebben zich 18 927 personen voor het eerst aangemeld bij een onthaalbureau. Het totaal aantal aanmeldingen ligt hoger omdat een aantal inburgeraars verhuizen en zich dan opnieuw aanmelden in een ander onthaalbureau of hun traject stopzetten en nadien de draad weer oppikken, al dan niet na een sanctie. Bijna één derde (29%) van de aanmeldingen gebeurt in de stad Antwerpen. De provincie Antwerpen (zonder de stad Antwerpen) heeft een aandeel van 14%. Limburg heeft 12% aanmeldingen en in Gent en Oost-Vlaanderen heeft men het kleinste aantal aanmeldingen, namelijk 8% en 9%.

Het aantal eerste aanmeldingen is de voorbije jaren gestegen van iets meer dan 12 000 in 2006, naar bijna 16 500 in 2007, 18 157 in 2008 en 18 927 in 2009. Het aantal aanmeldingen is tussen 2008 en 2009 gestegen met 4%.

Tabel 5: Aanmeldingen meerderjarige inburgeraars in het Vlaamse Gewest in 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Brussel	735	1 576	1 644	1 720
Gent	1 146	1 621	1 709	1 444
Oost-Vlaanderen	935	1 262	1 381	1 613
Stad Antwerpen	3 732	4 419	5 084	5 402
Limburg	1 488	2 073	2 318	2 276
Vlaams-Brabant	1 433	1 856	1 872	1 783
West-Vlaanderen	1 345	1 649	1 849	2 088
Provincie Antwerpen	1 338	2 013	2 300	2 601
Totaal	12 152	16 469	18 157	18 927

Figuur 6: Aanmeldingen meerderjarige inburgeraars in het Vlaamse Gewest en Brussel in 2006-2009

Tussen 2006 en 2007 was de sterkste stijging. Dit kan grotendeels verklaard worden door de uitbreiding van de doelgroep naar aanleiding van de decreetswijziging van 14 juli 2006. Vooral het invoeren van de inburgeringsplicht voor gezinsherenigers van Belgen en het feit dat oudkomers voortaan ook deel uitmaakten van de doelgroep, zorgde voor een stijging van het aantal aanmeldingen. Tussen 2007 en 2008 is er vooral een stijging in de stad en in de provincie Antwerpen. Tussen 2008 en 2009 ten slotte is er een stijging in de stad en in de provincie Antwerpen, in Oost-Vlaanderen en in West-Vlaanderen. In Brussel stijgt het aantal lichtjes. In Gent en in mindere mate in Vlaams-Brabant en Limburg, is er een lichte daling van het aantal eerste aanmeldingen tussen 2008 en 2009.

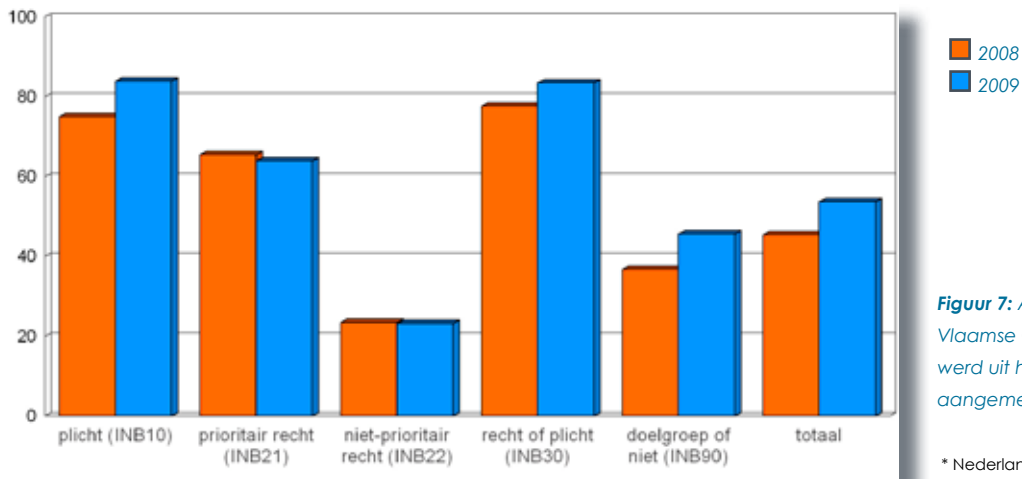
2.2 Bereik in het Vlaamse Gewest: aanmelding ten opzichte van instroom

Alleen voor de nieuwkomers in het Vlaamse Gewest kunnen we het bereik nagaan. Hebben de personen die geselecteerd werden in het Rijksregister en normaal gezien een brief ontvangen hebben, zich inderdaad aangemeld?

Tabel 6: Aantal personen in het Vlaamse Gewest die in jaar X geselecteerd werden uit het Rijksregister en zich aangemeld hebben bij een onthaalbureau in 2008-2009

	2008	% van de instroom	2009	% van de instroom
plicht (INB10)	3 838	74,9	5 155	83,9
prioritair recht (INB21)	824	65,4	922	63,9
niet-prioritair recht (INB22)	1 540	23,4	1 846	23,2
recht of plicht (INB30)	1 139	77,7	2 353	83,5
doelgroep of niet (INB90)	3 339	36,7	2 293	45,6
 totaal	10 696	45,4	12 578	53,7

* Nederlanders zijn in deze tabel niet opgenomen

Figuur 7: Aandeel (%) nieuwkomers van het Vlaamse Gewest dat in jaar X geselecteerd werd uit het Rijksregister en zich sindsdien aangemeld heeft*

* Nederlanders zijn in deze figuur niet opgenomen

Uit figuur 7 blijkt dat zoals verwacht de groep van verplichte inburgeraars (INB10) of 'misschien verplichte inburgeraars' (INB30) het best bereikt worden, namelijk 84%. Van de prioritair rechthebbenden wordt 64% bereikt en van de groep waarvan niet duidelijk is of ze tot de doelgroep behoren, wordt 46% bereikt. De niet-prioritair rechthebbenden worden het minst bereikt (23%). Zij vormen echter 45% van de volledige instroom. Het al dan niet bereiken van die groep heeft dus een sterke impact op de cijfers.

De overgang naar werving door het onthaalbureau met behulp van (aangetekende) brieven en de invoering van de administratieve geldboete lijken een positieve invloed op het bereik te hebben, vooral voor de (misschien) verplichte doelgroep. Op het bereik van de rechthebbende doelgroep heeft het geen invloed, dus ook niet in negatieve zin. Bovendien kan het zinvol zijn om na te gaan of het sanctioneringsbeleid geen ontradingseffect heeft op de rechthebbenden. Misschien willen zij geen contract tekenen als ze een boete riskeren bij het afhaken nadien.

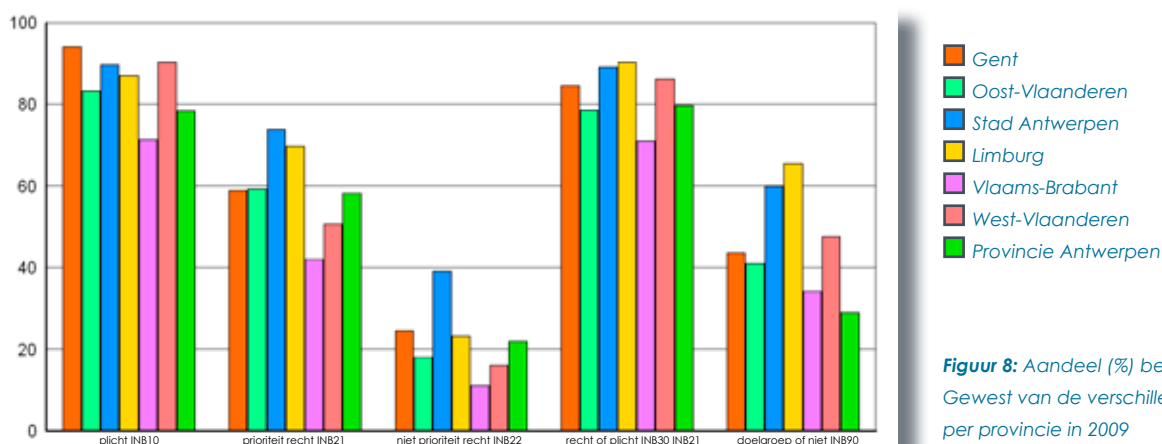
Tabel 7: Aandeel (%) inburgeraars dat geselecteerd werd uit het Rijksregister in 2009 en zich nadien aanmeldde, per onthaalbureau en per doelgroep*

	plicht (INB10)	prioritair recht (INB21)	niet-prioritair recht (INB22)	recht of plicht (INB30)	doelgroep of niet (INB90)
Gent	94,2	59,0	24,5	84,6	43,7
Oost-Vlaanderen	83,3	59,4	18,0	78,5	41,0
Stad Antwerpen	89,8	73,8	39,2	89,2	60,0
Limburg	87,1	69,7	23,3	90,5	65,5
Vlaams-Brabant	71,5	42,1	11,2	71,0	34,3
West-Vlaanderen	90,5	50,7	16,1	86,3	47,7
Provincie Antwerpen	78,5	58,3	22,1	79,7	29,1
Totaal	83,9	63,9	23,2	83,5	45,6

*Nederlanders zijn in deze tabel niet opgenomen. Omdat ze meestal de Nederlandse taal machtig zijn, kan men ervan uitgaan dat ze vrijgesteld worden voor NT2 en ook minder behoefte hebben aan een cursus MO.

Wel zien we een verschil in bereik van de doelgroepen per provincie. Terwijl in Gent en West-Vlaanderen meer dan 90% van de verplichte inburgeraars bereikt wordt, is dat in Vlaams-Brabant en de provincie Antwerpen minder dan 80%. In Vlaams-Brabant wordt maar 11% van de niet-prioritair rechthebbenden bereikt.

Het bereik in Vlaams-Brabant en de provincie Antwerpen ligt over het algemeen lager dan in de andere regio's.

Figuur 8: Aandeel (%) bereik in het Vlaamse Gewest van de verschillende doelgroepen per provincie in 2009

We gaan na welke nationaliteit de personen hebben die niet bereikt worden. In tabel 8 zien we dat de drie belangrijkste niet-bereikte nationaliteiten uit Oost-Europa komen, namelijk Polen, Bulgarije en Roemenië. Bovendien kunnen we uit de derde kolom afleiden dat minder dan één op drie Polen, Roemenen en Slovaken zich hebben aangemeld. EU+-burgers zijn rechthebbend. Van de Indiërs en de Japanners meldt iets meer dan één op drie zich aan. Daarbij moet gezegd worden dat Indiërs, Japanners, Amerikanen enzovoort vaak arbeidsmigranten zijn. In dat geval zijn ze INB90, maar bij nadere detectie blijken zij geen doelgroep van inburgering te zijn. Bepaalde bedrijven (bijvoorbeeld Toyota) sturen regelmatig een lijst met personen naar het onthaalbureau die van de lijst geschrapt moeten worden omdat ze niet tot de doelgroep behoren.

Tabel 8: Aantal en aandeel niet-bereikte inburgeraars in het Vlaamse Gewest naar nationaliteit in 2009

Nationaliteit	Aantal niet bereikt	Nieuwe EU-lidstaten	% bereik van alle personen van die nationaliteit	% van niet bereikte personen
Polen	2 012	X	28,6	18,5
Bulgarije	867	X	36,4	8,0
Roemenië	781	X	27,2	7,2
Frankrijk	600		16,6	5,5
Marokko	500		79,7	4,6
Duitsland	472		18,3	4,3
Portugal	414		27,7	3,8
India	395		37,7	3,6
Turkije	321		78,3	3,0
Verenigd Koninkrijk	319		26,2	2,9
Italië	243		26,1	2,2
VSA	205		45,8	1,9
Spanje	203		47,1	1,9
Rusland	167		80,1	1,5
Slovaakse Republiek	168	X	25,7	1,5
Kosovo	122		76,1	1,1
Hongarije	144		22,6	1,3
China	127		73,2	1,2
Japan	131		35,1	1,2
Armenië	101		81,7	0,9

* Alleen de nationaliteiten met minstens 100 niet-bereikte personen in 2009 zijn in de tabel opgenomen.
Nederlanders zijn in deze tabel niet opgenomen.

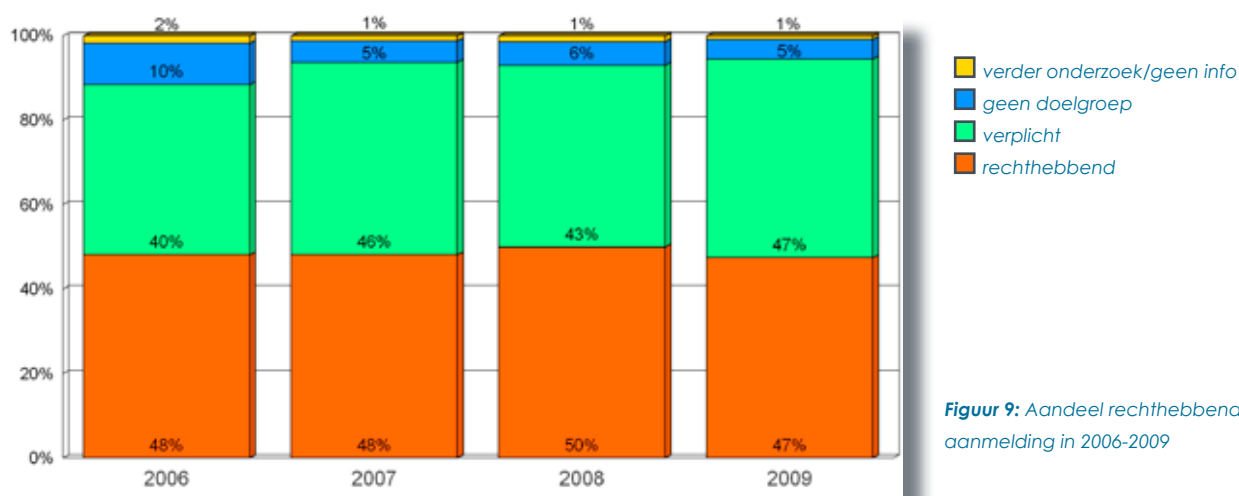
Tabel 9: Aantal en aandeel EU+/derdelander bij niet-bereikte doelgroep

EU+/derdelander	Aantal	%
EU+	6 507	59,9
Derdelander	4 320	39,8
Onbepaald	29	0,3
Totaal	10 856	100,0

Bij de niet-bereikte doelgroep is de meerderheid (60%) EU+-inwoner.

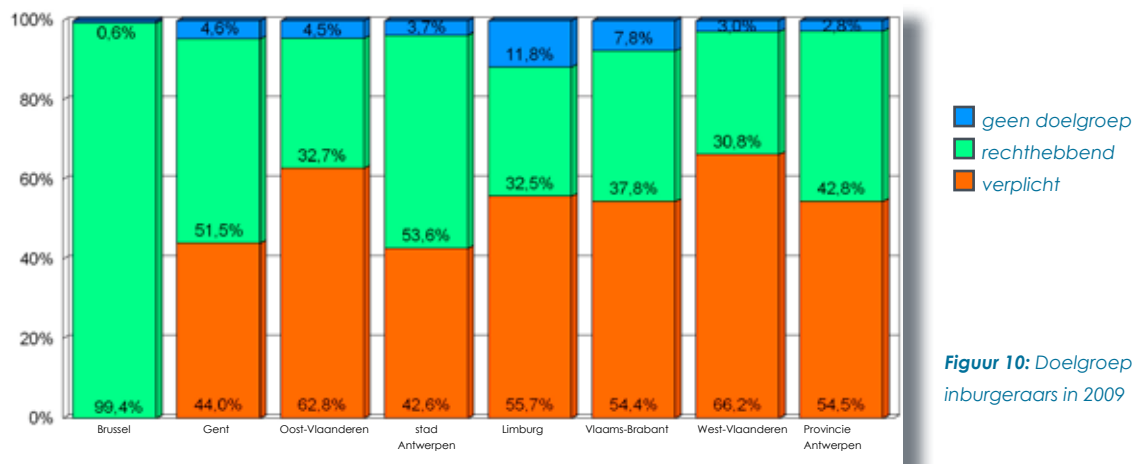
2.3 Aanmeldingen naar doelgroep

Bijna 900 (bijna 5%) aangemelde personen in 2009 blijken na doelgroepdetectie op het onthaalbureau geen doelgroep van inburgering te zijn. Meestal gaat het daarbij om personen die op dat moment nog geen verblijfsvergunning hebben die permanent kan worden. Een aantal van hen wordt nadien wel doelgroep van inburgering en wordt op dat moment opnieuw gecontacteerd. 47% van de aangemelde personen is verplicht inburgeraar; 47% is rechthebbend.

Figuur 9: Aandeel rechthebbend/verplicht bij aanmelding in 2006-2009

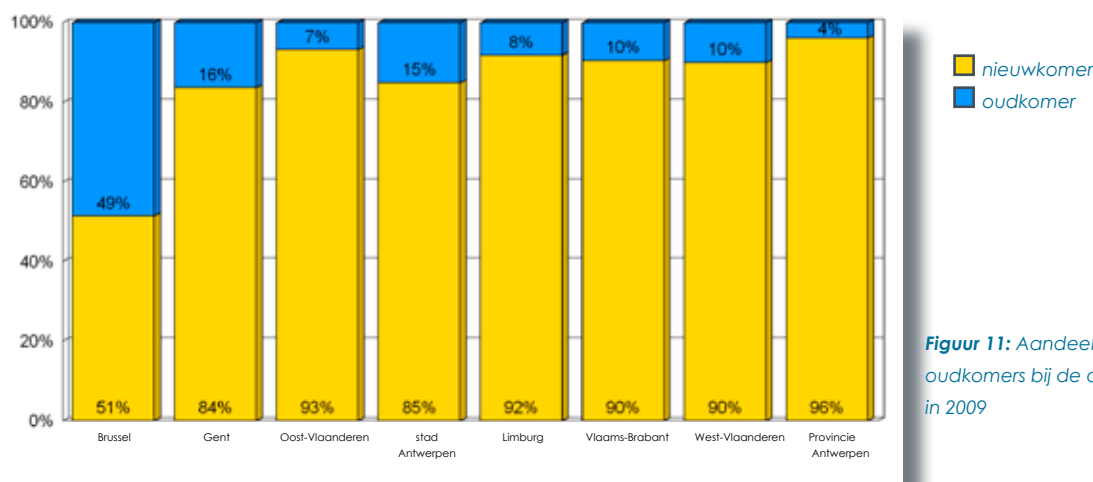
Tussen 2006 en 2009 is er weinig verandering in het aandeel rechthebbenden bij aanmelding. Het aandeel personen die niet tot de doelgroep behoorden was in 2006 nog een stuk groter; het aandeel verplichten was toen een stukje kleiner. Tussen 2007 en 2009 is er weinig schommeling.

Figuur 10: Doelgroep van de aangemelde inburgeraars in 2009

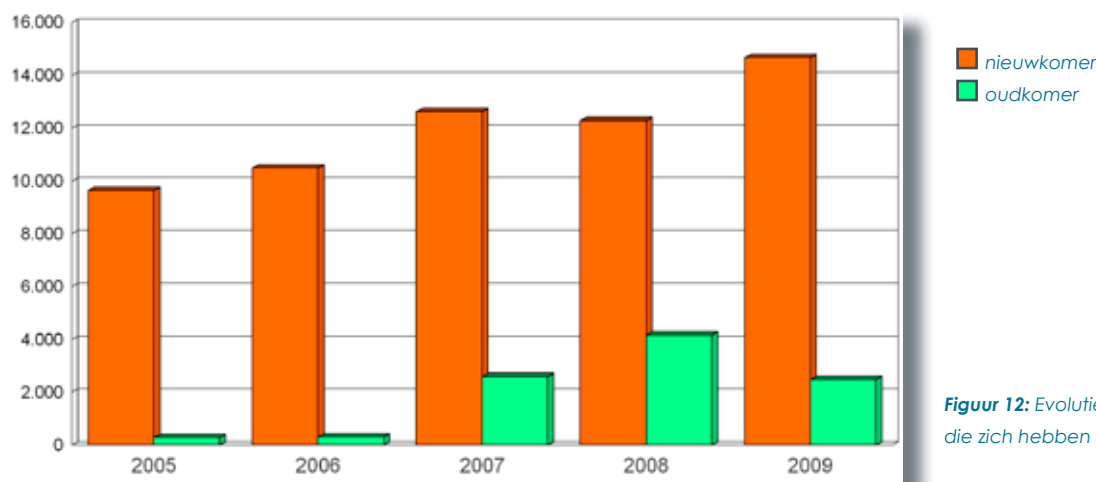
Er is echter een groot verschil in het aandeel verplichte inburgeraars per regio. Dat heeft deels met het profiel van de instroom te maken: bepaalde regio's hebben een grotere instroom van verplichte inburgeraars. Deels heeft het ook te maken met de eigen aanpak van het onthaalbureau. In de steden (Brussel, Antwerpen en Gent) lukt het beter om rechthebbenden aan te spreken dan in een provincie.

In West-Vlaanderen is het aandeel verplichte inburgeraars bij eerste aanmelding 64%, in Oost-Vlaanderen 63%. In Limburg en de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant is het aandeel verplichte inburgeraars bij aanmelding 55% en 54%. In Antwerpen en in Gent is het aandeel verplichte inburgeraars 42% en 44%.

Figuur 11: Aandeel (%) nieuwkomers/oudkomers bij de aangemelde inburgeraars in 2009

Vooral het onthaalbureau in Brussel weet oudkomers aan te trekken. Bij de andere onthaalbureaus ligt het aandeel oudkomers onder de 20%. Alleen in de steden Gent en Antwerpen ligt het aandeel oudkomers rond de 15%; in de andere onthaalbureaus ligt dat aandeel op 10% of lager.

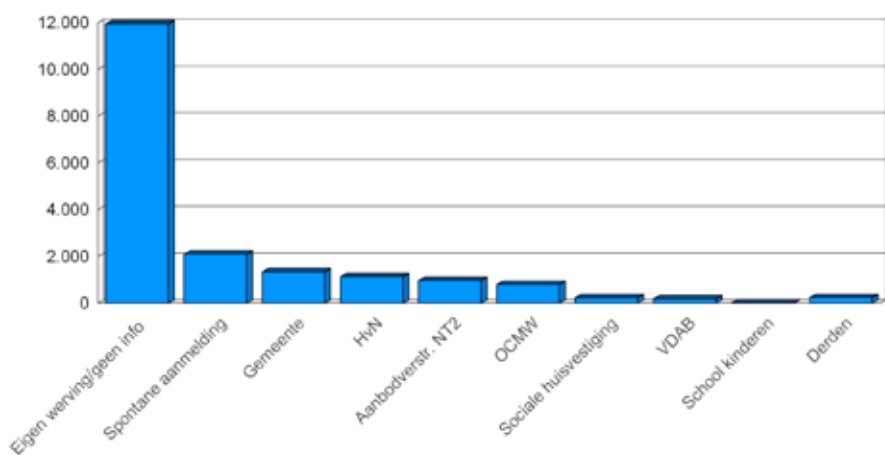
Figuur 12: Evolutie van het aantal oudkomers die zich hebben aangemeld in 2005-2009

Het aantal oudkomers is sterk gestegen na 2006, maar opnieuw gedaald in 2009. Oudkomers zijn steeds rechthebbende inburgeraars.

2.4 Doorverwijzing vanuit andere instanties

Over de doorverwijzing van inburgeraars zijn er afspraken gemaakt met andere actoren, zoals de VDAB, de sociale huisvesting en de OCMW's. Omdat nieuwkomers geselecteerd worden uit het Rijksregister en door het onthaalbureau worden aangeschreven, gaat het vooral om oudkomers. Oudkomers hebben geen inburgeringsplicht. Inwerkingsklanten vanuit de VDAB en OCMW-cliënten kunnen vanuit die instanties wel verplicht worden om een inburgeringstraject te volgen. Uit de cijfers blijkt dat die doorverwijzingen nog zeer beperkt zijn. Ofwel wordt de doorverwijzing niet goed geregistreerd, ofwel zijn er effectief heel weinig doorverwijzingen. Die instanties zijn verbonden met de Kruispuntbank Inburgering zodat beveiligde uitwisseling van gegevens technisch alvast mogelijk is.

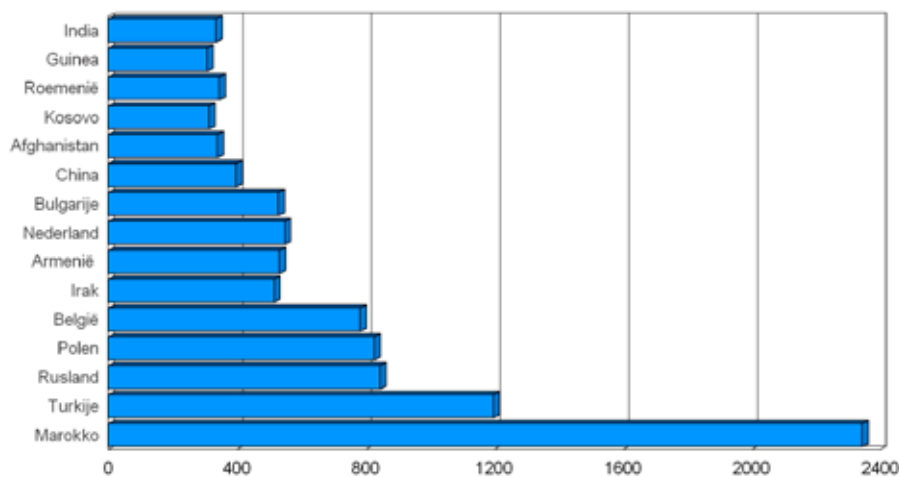
Met de invoering van een instaptoets MO zal het eenvoudiger worden om na te gaan of de oudkomers inderdaad baat hebben bij inburgering. We gaan ervan uit dat het aantal doorverwijzingen in de toekomst zal toenemen.

Figuur 13: Aantal geregistreerde doorverwijzingen naar het onthaalbureau in 2009

2.5 Aanmelding naar nationaliteit

Als we alle eerste aanmeldingen in Vlaanderen en Brussel samennemen, zijn de tien belangrijkste nationaliteiten Marokko (2344), Turkije (1198), Rusland (846), Polen (828), België (784), Irak (517), Armenië (533), Nederland (549), Bulgarije (530) en China (398).

Figuur 14: 15 belangrijkste nationaliteiten die zich aangemeld hebben in 2009, aantal aanmeldingen

Maar per regio is de volgorde verschillend. Dat is te zien in tabel 10. Bepaalde nationaliteiten, zoals Slovaken, Guineanen, Nederlanders en Armeniërs, zijn niet in de algemene top drie opgenomen maar vormen wel de belangrijkste nationaliteiten in een bepaalde regio. Er zijn verschillende regio's waar Marokkanen of Turken niet in de top drie voorkomen.

Tabel 10: Top 3 nationaliteiten bij aanmelding per onthaalbureau in 2009

	1 ^{ste} plaats	2 ^{de} plaats	3 ^{de} plaats
Brussel	Marokkanen (21%)	Belgen (11%)	Guineanen (8%)
Gent	Bulgaren (20%)	Turken (13%)	Slovaken (4%)
Oost-Vlaanderen	Marokkanen (11)	Turken (9%)	Russen (6%)
Stad Antwerpen	Marokkanen (16)	Polen (8%)	Turken (6%)
Limburg	Turken (14%)	Marokkanen (11%)	Russen (6%)
Vlaams-Brabant	Marokkanen (11%)	Russen (4%)	Irakezen (4%)
West-Vlaanderen	Marokkanen (10%)	Russen (9%)	Armeniërs (5%)
Provincie Antwerpen	Nederlanders (9%)	Marokkanen (9%)	Russen (6%)

2.6 Toeleidingstrajecten voor minderjarigen

Het onthaalbureau verzorgt de toeleiding van minderjarige anderstalige nieuwkomers naar een geschikte school of naar het onthaalonderwijs. In totaal is voor 658 minderjarigen in 2009 een toeleidingstraject opgestart omdat ze (nog) niet ingeschreven waren op een school. Alleen de steden Antwerpen en Gent hebben een eigenlijke minderjarigenwerking. Bij de andere onthaalbureaus zal die werking in de toekomst meer aandacht krijgen.

Tabel 11: Aantal toeleidingstrajecten voor minderjarigen in 2009

	Aantal toeleidingstrajecten
Stad Antwerpen	447
Gent	138
Brussel	19
Limburg	22
West-Vlaanderen	19
Oost-Vlaanderen	6
Vlaams-Brabant	4
Provincie Antwerpen	3
Totaal	658

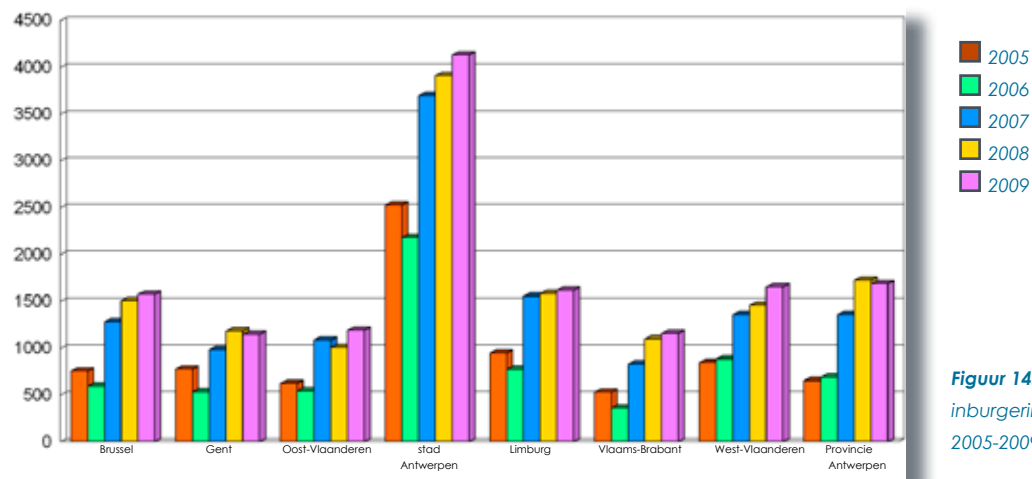
3 Inburgeringscontracten

3.1 Algemeen

De meeste personen die zich aanmelden op het onthaalbureau behoren tot de doelgroep van inburgering. Verplichte inburgeraars moeten een inburgeringscontract ondertekenen; rechthebbenden hebben de keuze al dan niet in een traject te stappen. Als rechthebbenden eenmaal een contract ondertekend hebben, moeten ze het traject wel volgen. Net zoals bij de aanmeldingen kunnen personen die verhuizen of hun traject stopzetten en nadien herbeginnen, een tweede contract ondertekenen. Bij de onderstaande gegevens wordt alleen rekening gehouden met het aantal eerste contracten. Aangezien de instroom het grootst is in Antwerpen, is het ook logisch dat in Antwerpen het grootste aantal contracten ondertekend wordt. In 2009 hebben meer dan 4100 personen er voor het eerst een inburgeringscontract ondertekend. In Brussel, Limburg, West-Vlaanderen en de provincie Antwerpen gaat het om ongeveer 1600 contracten; in Gent, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant gaat het om ongeveer 1100 contracten. Het aantal contracten is tussen 2005 en 2006 in bijna alle regio's gedaald, en is tussen 2006 en 2007 in alle regio's gestegen. Tussen 2007 en 2008 was er alleen een stijging in Brussel, Vlaams-Brabant en de provincie Antwerpen. Tussen 2008 en 2009 is er vooral een stijging geweest in Antwerpen en in West-Vlaanderen.

Tabel 12: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract per onthaalbureau in 2005-2009

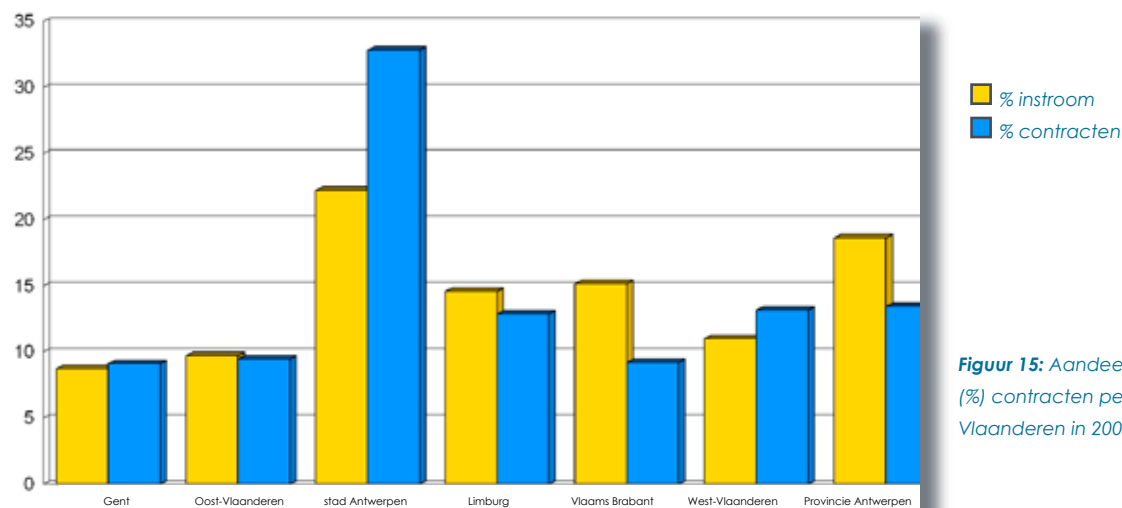
	2005	2006	2007	2008	2009
Brussel	755	595	1 283	1 509	1 574
Gent	776	533	982	1 183	1 145
Oost-Vlaanderen	624	543	1 085	1 008	1 190
Stad Antwerpen	2 526	2 183	3 695	3 909	4 130
Limburg	946	772	1 555	1 583	1 618
Vlaams-Brabant	530	362	832	1 099	1 156
West-Vlaanderen	844	884	1 355	1 458	1 655
Provincie Antwerpen	654	690	1 355	1 725	1 690
Totaal	7 655	6 562	12 142	13 474	14 158

Figuur 14: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract per onthaalbureau in 2005-2009

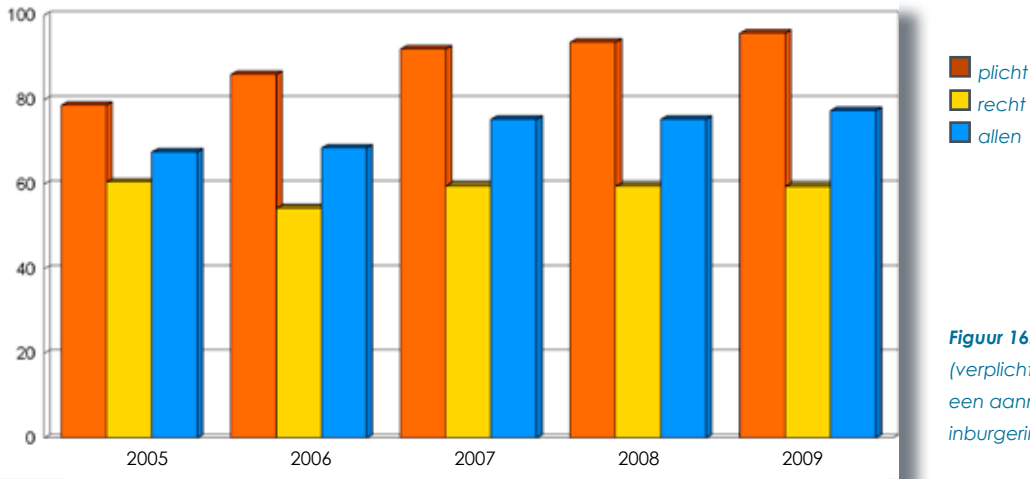
3.2 Bereik en uitval

We kunnen het aandeel van de instroom vergelijken met het aandeel van de contracten. Zo blijkt dat Gent en Oost-Vlaanderen een aandeel contracten 'binnenhalen' dat in verhouding is met het aandeel instroom. Vooral de stad Antwerpen heeft een groter aandeel contracten dan het aandeel instroom. De verhouding is het minst gunstig in Vlaams-Brabant en in de provincie Antwerpen. In die provincies is er een kleiner aandeel van de aangeschreven personen dat zich ook effectief aanmeldt. Ook de verhouding tussen aanmelding en het effectief ondertekenen van een contract is iets minder gunstig in die provincies (zie verder).

Figuur 15: Aandeel (%) instroom en aandeel (%) contracten per onthaalbureau in Vlaanderen in 2009

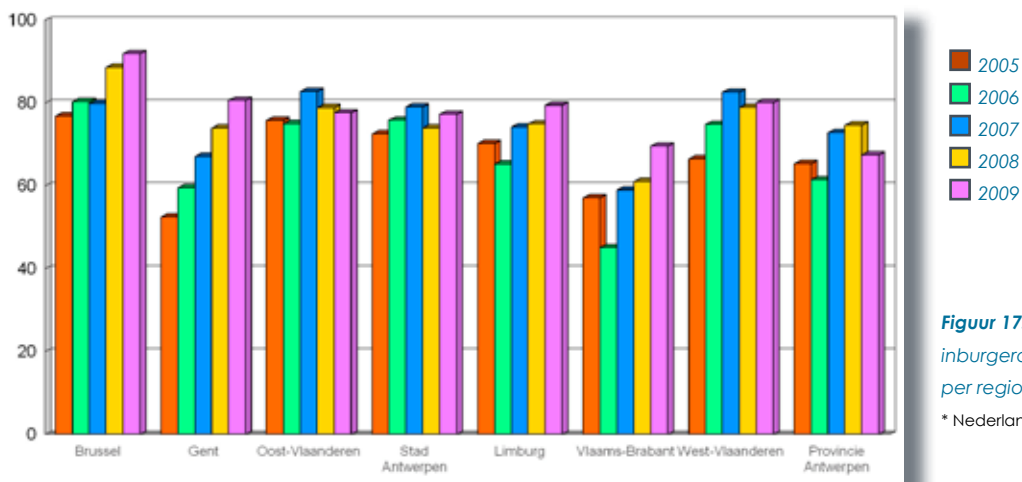
Een deel van de inburgeraars komt zich wel aanmelden, maar beslist dan toch geen contract te ondertekenen. In figuur 16 wordt het aandeel weergegeven dat wel tot een contract komt. De personen die bij nader onderzoek geen doelgroep van inburgering blijken, zijn niet opgenomen in de cijfers. Ook de Nederlanders werden niet opgenomen.

Figuur 16: Aandeel (%) inburgeraars (verplicht/rechthebbend/allen) met een aanmelding in jaar X dat een inburgeringscontract ondertekent

Hoewel een groot deel van vooral de rechthebbende inburgeraars nog niet bereikt wordt omdat ze zich niet komen aanmelden, stellen we toch vast dat eenmaal personen zich aanmelden, de meerderheid (iets meer dan 60%) ook een contract ondertekent. Het aandeel rechthebbenden dat een contract ondertekent, is nauwelijks veranderd sinds 2005. Wat wel gestegen is, is het aandeel verplichte inburgeraars die, als ze zich eenmaal hebben aangemeld, ook effectief een inburgeringscontract ondertekent. In 2005 was dat 79% en in 2009 was dat 96%.

Het aandeel verschilt ook hier van regio tot regio. We zien dat vooral in Brussel personen die zich aanmelden, tot een contract komen. In Brussel geldt de verplichting niet, waardoor personen die zich aanmelden, meestal ook gemotiveerd zijn om in een inburgeringstraject te stappen. In bijna alle provincies zien we een kleinere uitval in 2009 dan in 2008. Alleen in de provincie Antwerpen is er een iets grotere groep die geen contract ondertekent. In Oost- en West-Vlaanderen is het verschil tussen 2008 en 2009 minimaal. Verder valt op dat de uitval tussen aanmelding en contract in Gent sterk verminderd is tussen 2005 en 2009.

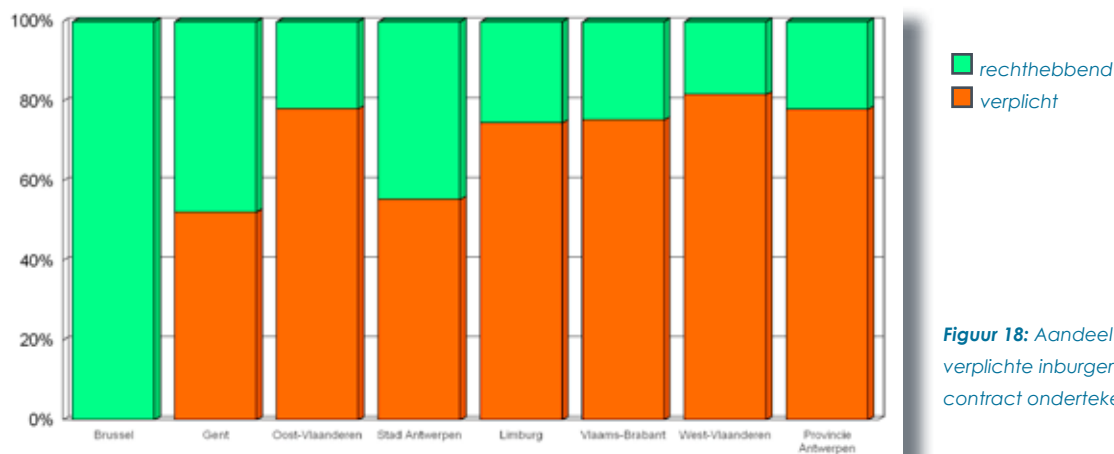

Figuur 17: Aandeel (%) van de aangemelde inburgeraars dat een contract ondertekent, per regio*

* Nederlanders zijn in deze figuur niet opgenomen.

3.3 Inburgeringscontracten naar doelgroep

Het aandeel contracten met rechthebbende of met verplichte inburgeraars verschilt van regio tot regio. In Brussel zijn er zoals vermeld geen verplichte inburgeraars. Vooral in Gent en in de stad Antwerpen is het aandeel rechthebbende inburgeraars groot.

Figuur 18: Aandeel (%) rechthebbende en verplichte inburgeraars dat in 2009 een contract ondertekende

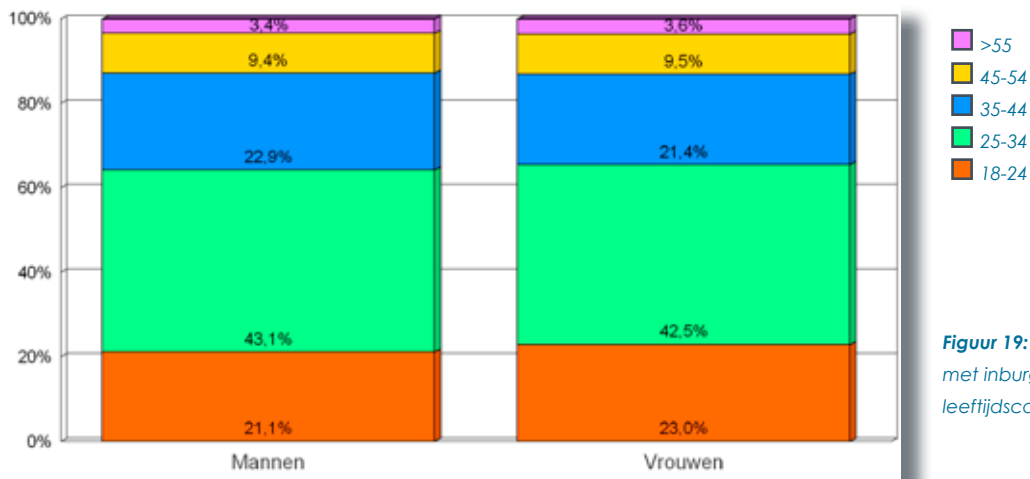
3.4 Inburgeringscontracten naar leeftijd, geslacht en alfabetisering

Van alle personen die in 2009 voor het eerst een inburgeringscontract ondertekenden, is 48% man en 52% vrouw. Bij de jongste categorie is 54% vrouw. De grootste leeftijdscategorie is die tussen 25 en 34 jaar oud, namelijk 43%. Maar 3,5% van de contracten worden ondertekend door 55+ers.

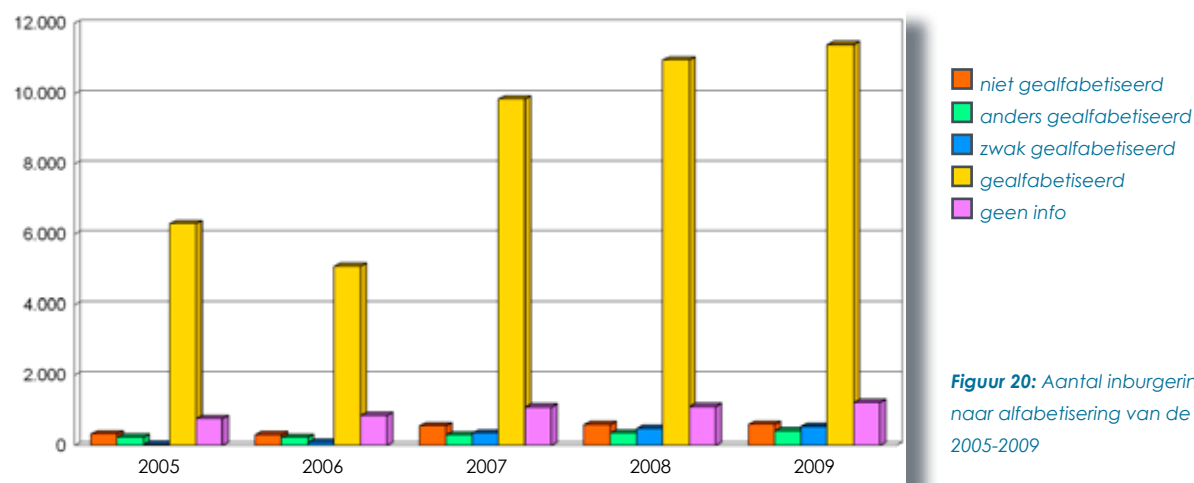
Tabel 13: Aantal personen met een inburgeringscontract ondertekend in 2009 per geslacht en per leeftijdscategorie

leeftijd bij contract	M	%	V	%	Totaal
18-24	1 434	45,9	1 692	54,1	3 126
25-34	2 927	48,3	3 133	51,7	6 060
35-44	1 554	49,6	1 577	50,4	3 131
45-54	640	47,7	703	52,3	1 343
> 55	233	46,8	265	53,2	498
Totaal	6 788	47,9	7 370	52,1	14 158

Iets meer vrouwen (52%) dan mannen (48%) ondertekenen een inburgeringscontract.

Figuur 19: Verdeling van personen met inburgeringscontract in 2009 in leeftijdscategorieën

Figuur 20: Aantal inburgeringscontracten naar alfabetisering van de inburgeraars in 2005-2009

Het aantal niet-gealfabeteerden en zwak gealfabeteerden stijgt in absolute cijfers, maar hun aandeel blijft heel klein op het totale aantal inburgeraars. In figuur 27 en 28 (zie verder) zien we dat ook heel wat gealfabeteerden het advies krijgen om NT2 aan het Centrum voor Basiseducatie (CBE) te volgen.

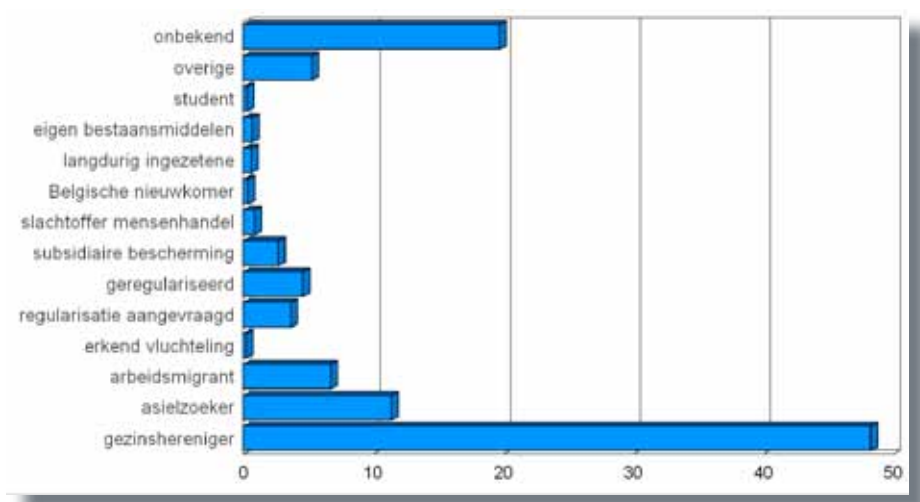
Tabel 14: Aantal inburgeringscontracten naar alfabetisering van de inburgeraars in 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Niet-gealfabeteerd	325	307	549	586	592
Anders gealfabeteerd	239	227	301	357	419
Zwak gealfabeteerd	25	79	358	480	538
Gealfabeteerd	6.303	5.097	9.844	10.949	11.390
Geen info	764	852	1090	1102	1219
Totaal	7.656	6.562	12.142	13.474	14.158

Maar 592 inburgeraars met een inburgeringscontract in 2009 zijn analfabeet. Daarnaast zijn er 538 zwak gealfabetiseerden en 419 anders gealfabetiseerden. De groep waar men geen info over heeft, blijft met 8,6% te groot.

3.5 Inburgeringscontracten naar verblijfsstatus

Wat is de verblijfsstatus van de personen die in 2009 een contract ondertekend hebben? De grootste groep vormen de gezinsherenigers en -vormers, met 48% van alle ondertekende contracten in 2009. Bij de instroom is 68% gezinshereniger. Heel wat gezinsherenigers uit EU+-landen kiezen ervoor geen contract te ondertekenen (en zich ook niet aan te melden). Het aandeel asielzoekers is met 15% een stuk groter dan bij de instroom. Hetzelfde geldt voor andere categorieën van verplichte inburgeraars, zoals geregulariseerden en erkende vluchtelingen. Aangezien we voor één op vier inburgeraars niet over hun verblijfsstatus beschikken, moeten die cijfers wel genuanceerd worden.

Figuur 21: Verdeling van personen met een inburgeringscontract in 2009 naar verblijfsstatus bij contract (in %)

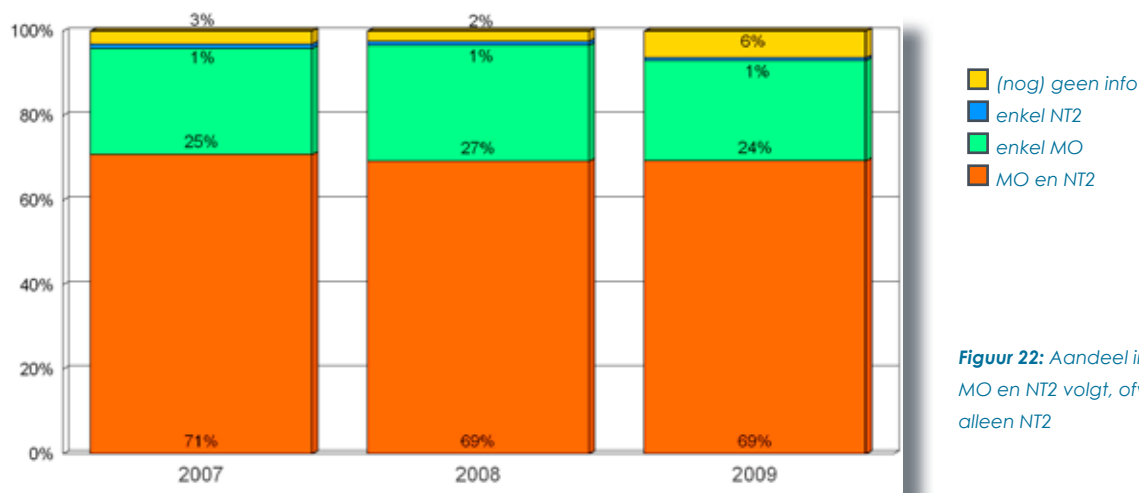
3.6 Vormingsonderdelen in het inburgeringscontract en hoofdperspectief

Tijdens de intake wordt nagegaan welke onderdelen van het vormingsprogramma de inburgeraar zal volgen. Inburgeraars die een contract ondertekenen, moeten een cursus maatschappelijke oriëntatie (MO) volgen en de basiscursus NT2, tenzij ze daarvoor vrijgesteld worden. Personen met een traject gericht naar werk, volgen ook een cursus loopbaanoriëntatie bij de VDAB. Punt 3.9 gaat verder in op het aspect loopbaanoriëntatie.

Op dit moment volgen bijna alle inburgeraars die een contract ondertekenen, een cursus MO. Op termijn zal er een instaptoets MO ingevoerd worden, waarbij beter gescreend kan worden of mensen baat hebben bij een cursus MO. De cursus MO wordt in de moedertaal of een contacttaal van de inburgeraar gegeven. Voor kleinere taalgroepen is het soms moeilijk voldoende inburgeraars samen te krijgen. In dat geval wordt er gewerkt met tolken in de klas. Naast trajectbegeleiding vormt MO een kernproces van

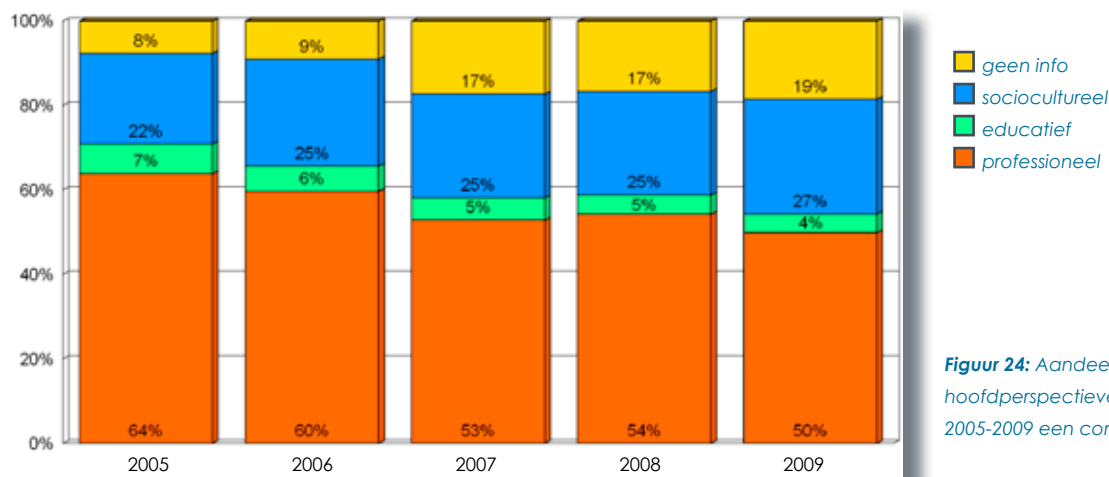
het onthaalbureau, omdat ze die cursussen zelf geven. NT2 en loopbaanoriëntatie (LO) worden bijna altijd door andere partners gegeven, namelijk Nederlands door de centra voor volwassenenonderwijs (CVO), de centra voor basiseducatie (CBE) en de universitaire talentcentra (UT) en LO professioneel door de VDAB. In Brussel wordt LO professioneel door het onthaalbureau zelf gegeven.

Om te bepalen of een inburgeraar NT2 moet volgen, wordt hij gescreend door het Huis van het Nederlands, tenzij de inburgeraar kan aantonen al geslaagd te zijn voor niveau A1. Als dat niet het geval is, bepaalt de screening welk aanbod het best aansluit bij de behoeften van de inburgeraar.

Figuur 22: Aandeel inburgeraars dat ofwel MO en NT2 volgt, ofwel alleen MO, ofwel alleen NT2

Van alle personen die in 2009 voor het eerst een inburgeringscontract hebben ondertekend, was 69% noch vrijgesteld voor MO, noch voor NT2. Dat wil zeggen dat zowel MO als NT2 in hun contract opgenomen zijn. Bij 24% was alleen MO in het contract opgenomen, omdat ze voor NT2 al niveau A1 behaald hadden of omdat ze er als asielzoeker voor hebben gekozen om geen NT2 te volgen. Er is weinig verschil tussen het aandeel van die groepen in 2007, 2008 en 2009. Het aandeel 'geen info' is groter voor de personen die in 2009 een contract ondertekend hebben, omdat voor een aantal mensen nog niet is nagegaan of ze een vrijstelling hebben (bijvoorbeeld omdat de trajectbegeleider nog op advies van het Huis van het Nederlands wacht).

Figuur 24: Aandeel van de verschillende hoofdperspectieven bij inburgeraars die in 2005-2009 een contract hebben ondertekend

Uit figuur 24 blijkt duidelijk dat het aandeel inburgeraars met een professioneel perspectief daalt, namelijk van 64% naar 50%. Het aandeel socio-cultureel perspectief stijgt van 22% naar 27%. De stijging van het aandeel 'geen info' is verontrustend. Omdat trajectbegeleiders het moeilijk vinden samen met de inburgeraar een hoofdperspectief te bepalen bij het begin van het traject, wordt dat op het moment van de ondertekening van het contract steeds minder vaak ingevuld. Maar ook na afloop van de cursussen MO en NT2, wordt dat gegeven niet verder aangevuld, waardoor we voor bijna één op vijf personen niet beschikken over een hoofdperspectief.

3.7 Maatschappelijke oriëntatie

Tabel 15: Aantal inschrijvingen voor MO-cursussen die opgestart zijn in 2009, per taal

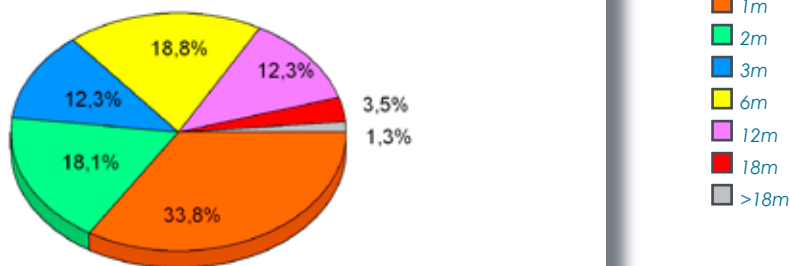
Contacttaal	Aantal Inschrijvingen	%
Arabisch	2.506	20,0
Engels	2.128	17,0
Frans	1.677	13,4
Russisch	1.257	10,0
Turks	1.249	10,0
Nederlands	810	6,5
Spaans	437	3,5
Farsi	279	2,2
Pools	278	2,2
Albanees	240	1,9
Thais	163	1,3
Hindi	161	1,3
Portugees	151	1,2
Andere	125	1,0
Bulgaars	122	1,0
Slowaaks	111	0,9
Servo-Kroatisch	109	0,9
Roemeens	101	0,8
Chinees	91	0,7
Marokkaans	81	0,6
Tamazight (Berbers)	76	0,6
Armeens	73	0,6
Koerdisch	66	0,5

Contacttaal	Aantal Inschrijvingen	%
Tamil	63	0,5
Tibetaans	57	0,5
Romani	27	0,2
Nepalees	26	0,2
Twi	21	0,2
Jiddish	17	0,1
Bengaals	16	0,1
Italiaans	8	0,1
Somali	5	0,0
Totaal	12.531	100,0

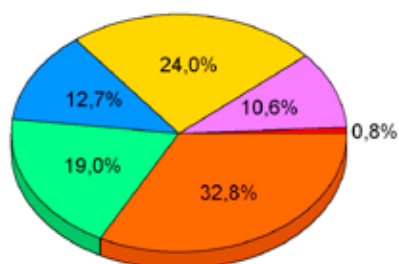
In totaal zijn er 12 531 personen ingeschreven in een cursus MO die in 2009 opgestart is. De meeste inschrijvingen waren er voor de talen Arabisch, Engels, Frans, Russisch, Turks en Nederlands. In 2009 maakten die talen samen 77% van de inschrijvingen uit.

De talen die in tabel 15 zijn opgenomen, zijn de talen waarin effectief cursussen MO zijn aangeboden. Als we echter oplijsten welke talen de inburgeraars hebben geregistreerd als 'contacttaal MO', komen we op exact het dubbel aantal talen, namelijk 64 talen. Dat wil zeggen dat heel wat inburgeraars geen MO gevolgd hebben in de taal die ze het best beheersen (moedertaal), maar in een taal die ze ook (min of meer) machtig zijn.

Het is de bedoeling dat inburgeraars zo snel mogelijk na hun aanmelding en na de ondertekening van hun contract kunnen instappen in een cursus MO in hun eigen taal. Van alle inburgeraars die zich in 2009 hebben aangemeld, een contract hebben ondertekend en niet vrijgesteld waren voor MO, is 85% ondertussen ingestapt in een cursus MO. 5% is gestopt zonder in te stappen, en 10% is nog niet ingestapt. Van de inburgeraars die ingestapt zijn, gaan we na hoeveel tijd er lag tussen hun aanmelding en het instappen in MO. Figuur 25 en 26 geeft weer hoeveel tijd er verloopt tussen de aanmelding bij het onthaalbureau en de instapdatum in een cursus MO, voor aanmeldingen in 2008 en aanmeldingen in 2009.

Figuur 25: Duur tussen de aanmelding in 2008 en instapmoment MO

Figuur 26: Duur tussen de aanmelding in 2009 en instapmoment MO

Als we beide taartdiagrammen met elkaar vergelijken, stellen we geen grote verschillen vast. Van alle mensen die na hun aanmelding een contract hebben ondertekend én zijn ingestapt in een cursus MO, heeft ongeveer een derde hoogstens een maand moeten wachten. Nog eens een vijfde heeft twee maanden gewacht. Anderzijds moet 10 tot 15% van de inburgeraars een jaar wachten voor ze kunnen instappen in een aanbod MO in hun eigen taal. Het is dan ook de vraag of dit het meeste geschikte aanbod op maat is voor de inburgeraar. Vooral als die inburgeraar ondertussen al een zeker niveau van NT2 behaald zou hebben. De duur tussen aanmelding en instap in een cursus MO verschilt van taal tot taal. De verschillen tussen de regio's worden hier niet in beschouwing genomen.

Tabel 16: Cumulatief aandeel inburgeraars die na één maand, drie maanden of zes maanden zijn ingestapt in een cursus MO in 2009

MO-taal	% max 1m	% max 3m	% max 6m	Totaal
Arabisch	36,5	68,4	88,9	1843
Engels	30,2	64,5	89,5	1421
Frans	45,8	77,0	92,6	1224
Russisch	28,0	62,1	89,8	886
Turks	36,0	72,5	91,2	962
Nederlands	28,8	59,3	86,3	344
Spaans	34,8	66,7	88,3	342
Pools	26,6	48,4	84,4	308
Albanees	29,8	57,6	85,9	255
Farsi	20,6	49,5	88,1	218
Koerdisch	20,5	46,7	77,0	122

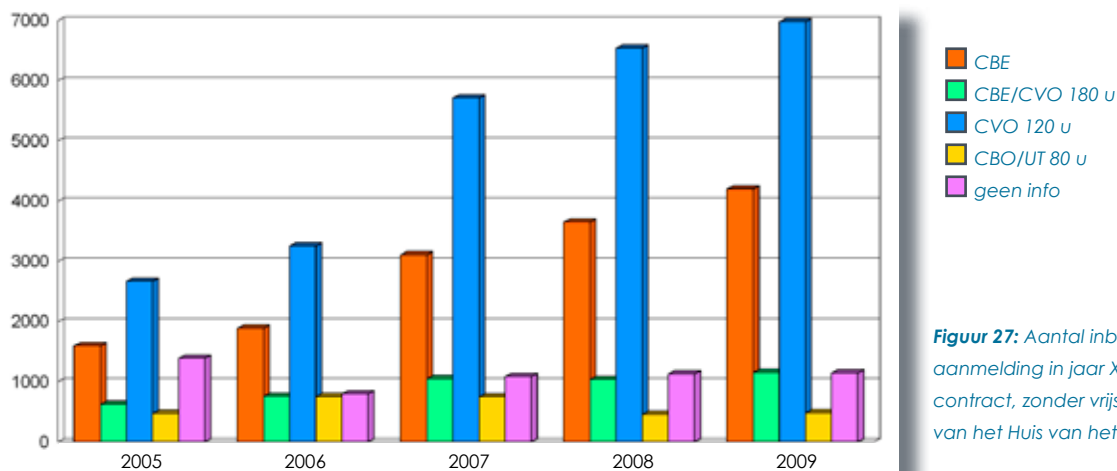
MO-taal	% max 1m	% max 3m	% max 6m	Totaal
Portugees	32,2	60,4	80,5	149
Bulgaars	20,1	55,6	84,7	144
Thais	28,5	48,8	83,7	123
Chinees	29,7	55,9	86,4	118
Servo-Kroatisch	42,9	65,7	88,6	105
Armeens	23,2	44,2	77,9	95
Marokkaans	22,9	52,1	85,4	96
Dari	19,6	43,5	71,7	46
Hindi	26,0	56,2	79,5	73
Tamazight (Berbers)	21,1	45,1	69,0	71
Tibetaans	19,6	43,1	62,7	51
Roemeens	46,2	75,4	87,7	65
Slowaaks	14,3	30,4	69,6	56
Nepalees	39,1	63,0	82,6	46
Tamil	9,5	50,0	81,0	42
Urdu	33,3	64,3	83,3	42
Pashtu	10,0	40,0	85,0	20
Hongaars	0,0	0,0	85,7	21
Tagalog	19,0	47,6	76,2	21
Totaal	32,8	64,6	88,6	11.480

In tabel 16 hebben we alleen de talen opgenomen met minstens 20 inburgeraars. 34 talen werden door minder dan 20 inburgeraars opgegeven als 'contacttaal MO'. Zoals al werd vermeld, worden er meer contacttalen MO geregistreerd dan de talen waarin uiteindelijk les wordt gegeven. Het is momenteel niet mogelijk na te gaan hoeveel mensen MO gevolgd hebben in een andere taal dan hun opgegeven contacttaal.

Voor personen die als 'contacttaal MO' Frans, Roemeens of Servo-Kroatisch opgeven, is meer dan 43% al na één maand ingestapt in een cursus MO. Voor talen als Tibetaans, Slowaaks, Tanalog en Tamil is minder dan 20% tot zelfs maar 10% ingestapt na één maand. Na drie maanden is gemiddeld 65% ingestapt en na zes maanden 89%. Voor Tamazight en Tibetaans ligt het aandeel dat na zes maanden is ingestapt op 69% en 63%. Toch blijft het feit dat 15% van de inburgeraars in 2009 (nog) niet is ingestapt, een probleem. Die personen zijn niet opgenomen in de cijfers die de duur bepalen tussen aanmelding en instap, omdat ze nog niet zijn ingestapt.

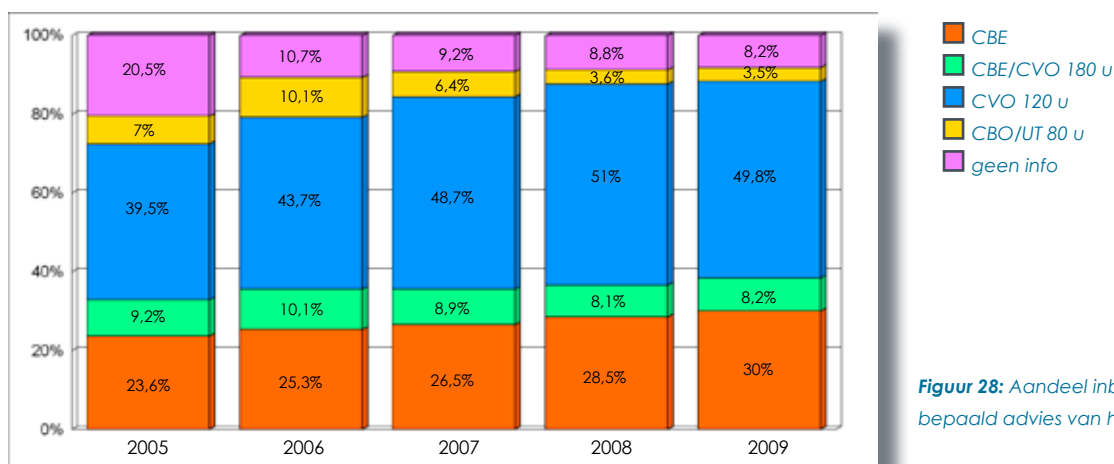
3.8 Nederlands tweede taal (NT2)

Inburgeraars die niet kunnen aantonen dat ze taalniveau A1 voor Nederlands behaald hebben, worden gescreend door het Huis van het Nederlands. Op basis van een of meer testen, wordt bepaald of de inburgeraars het best NT2 kunnen volgen bij een centrum voor basiseducatie (CBE), een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) of een universitair talencentrum (UT). Er wordt ook bepaald of ze het best een cursus van 180 uren, 120 uren of 80 uren kunnen volgen. Over het algemeen volgen hogeropgeleide inburgeraars een cursus van 80 of 120 uren, en lageropgeleide personen een cursus van 180 uren. Analfabeten volgen NT2 bij een CBE. Die cursus, die uit verschillende modules bestaat, kan oplopen tot 600 uren. Het advies van het HvN wordt ingegeven in de KBI en op die manier zichtbaar voor de trajectbegeleider.

Figuur 27: Aantal inburgeraars met aanmelding in jaar X, met ondertekend contract, zonder vrijstelling NT2, per advies van het Huis van het Nederlands (2005-2009)

Het aantal adviezen van het HvN stijgt omdat ook het aantal aanmeldingen en het aantal contracten stijgt. De meerderheid van de inburgeraars krijgt het advies om 120 uren NT2 te volgen aan een CVO. De tweede belangrijkste groep krijgt het advies NT2 te volgen aan een CBE.

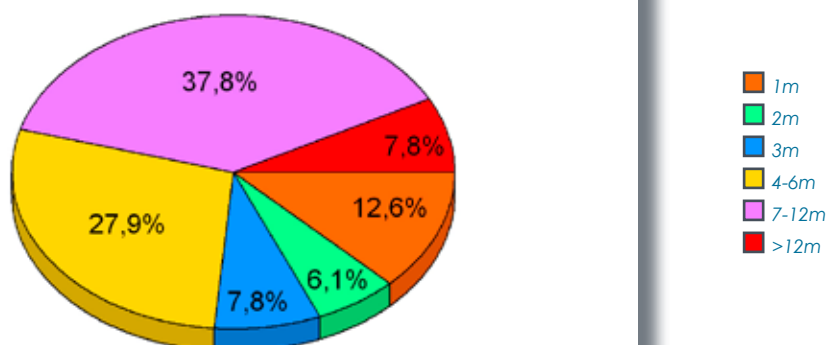

Figuur 28: Aandeel inburgeraars met een bepaald advies van het HvN

Het aandeel van inburgeraars met een advies 'CBE' stijgt van 25% in 2006 tot 30% in 2009. De cijfers uit 2005 zijn erg relatief aangezien er voor 21% van de inburgeraars geen advies geregistreerd is. Die foutenmarge is gedaald tot 8%, maar ze zou toch nog verder moeten kunnen dalen.

Het aandeel 'CVO 120 u' is ook gestegen van 44% naar 50%. Opvallend is ook de daling van het aandeel 'CVO/UT 80 u' van 10% naar 4%.

Van alle personen die zich in 2009 hebben aangemeld, een contract hebben ondertekend en niet vrijgesteld waren voor NT2, is ondertussen 88% ingestapt in een cursus NT2, 4% is afgehaakt en 8,4% is nog niet ingestapt. Figuur 29 toont hoe lang het duurde om in een cursus in te stappen. 13% is ingestapt na hoogstens één maand, 6% na twee maanden en 8% na drie maanden. Een grote groep van 28% startte vier tot zes maanden na aanmelding, 37% startte zes tot twaalf maanden na aanmelding en 8% na meer dan een jaar. De meerderheid van de inburgeraars starten met een cursus MO voor ze met een cursus NT2 starten.

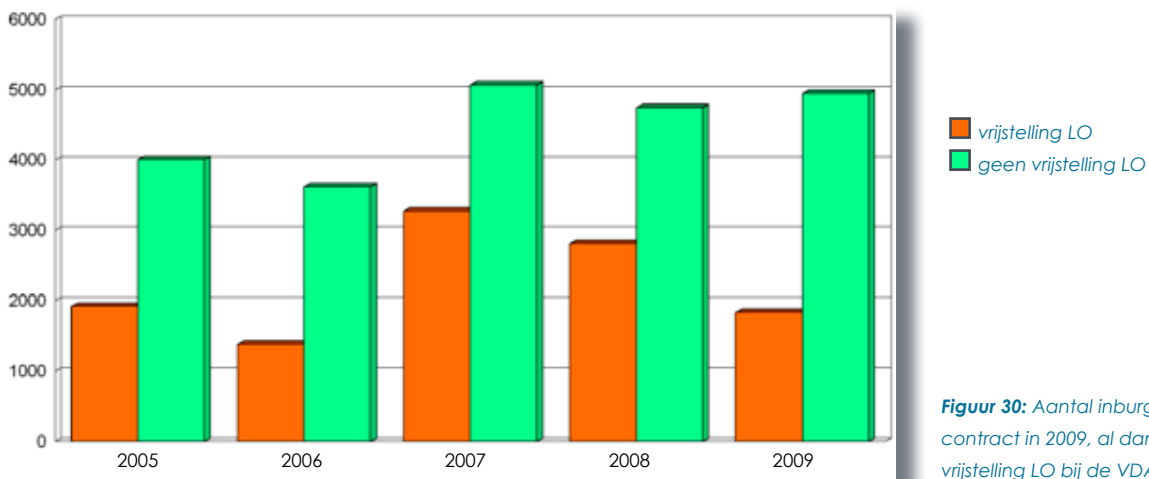

Figuur 29: Duur tussen de aanmelding in 2009 en het instapmoment NT2

3.9 Loopbaanoriëntatie

Alleen personen met een professioneel perspectief volgen loopbaanoriëntatie (LO) tijdens hun primair inburgeringstraject. Dat aanbod wordt verzorgd door de VDAB. Daarnaast kunnen mensen een educatief perspectief hebben, gericht op het behalen van een diploma in België. Wie geen professioneel of educatief hoofdperspectief heeft, heeft een sociaal hoofdperspectief. Het aanbod loopbaanoriëntatie voor mensen met een educatief of sociaal perspectief wordt momenteel door de onthaalbureaus ontwikkeld.

In figuur 30 gaat het alleen over loopbaanoriëntatie die gericht is naar werk. In punt 3.6 zagen we dat het aandeel personen met een professioneel perspectief daalt. Binnen die groep is het wel zo dat loopbaanoriëntatie vaker effectief gevolgd wordt en er minder personen een vrijstelling krijgen voor LO.

Figuur 30: Aantal inburgeraars met een contract in 2009, al dan niet met een vrijstelling LO bij de VDAB

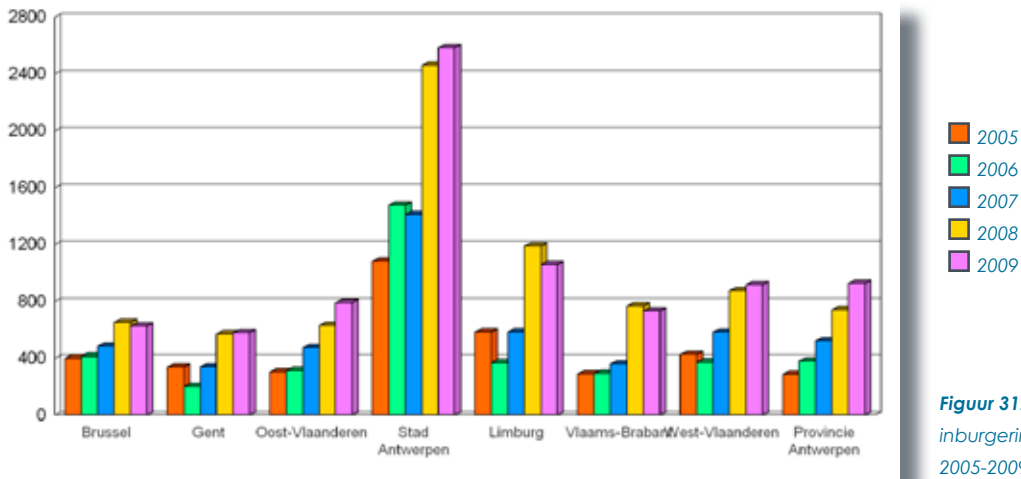
4 Inburgeringsattesten

4.1 Algemeen

Hoewel het principieel de bedoeling was dat personen binnen het jaar hun primaire inburgeringstraject kunnen afronden, duurt het traject in de praktijk vaak langer. Inburgeraars moeten wachten op een screening. Daarna duurt het een tijd voor ze in een cursus MO of NT2 kunnen instappen. Bovendien duurt de cursus NT2 voor laaggeschoolden langer omdat ze er langer over doen om de basiscursus Nederlands te doorlopen. In tabel 17 wordt het aantal afgeleverde inburgeringsattesten per jaar en per onthaalbureau weergegeven. De personen die een attest behaald hebben in 2009, zijn vaak in 2008 of nog eerder met hun traject begonnen.

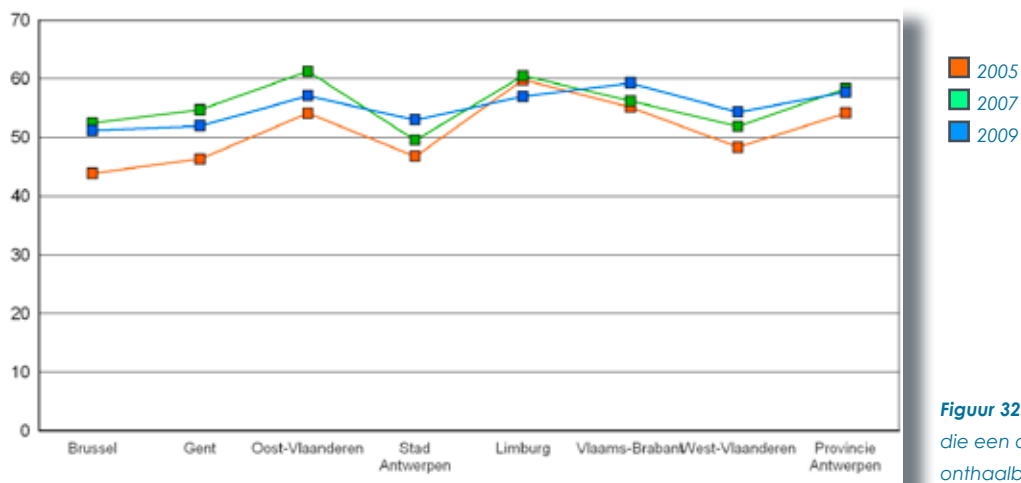
Tabel 17: Aantal uitgereikte inburgeringsattesten per jaar en per onthaalbureau in 2005-2009

Onthaalbureau	2005	2006	2007	2008	2009
Brussel	401	414	486	654	627
Gent	339	202	340	571	579
Oost-Vlaanderen	303	314	475	631	793
Stad Antwerpen	1 083	1 476	1 411	2 461	2 584
Limburg	585	369	585	1 188	1 058
Vlaams-Brabant	290	293	361	768	732
West-Vlaanderen	426	372	582	874	916
Provincie Antwerpen	286	382	523	741	928
Totaal	3 713	3 822	4 763	7 888	8 217

Figuur 31: Aantal behaalde inburgeringsattesten per onthaalbureau in 2005-2009

In 2009 hebben 8217 personen een inburgeringsattest behaald. Dat is een stijging van 4% ten opzichte van 2008. In Brussel en Vlaams-Brabant is er een lichte daling, in Limburg een iets grotere daling. De stijging is het grootst in de provincie Antwerpen, in Oost-Vlaanderen en in de stad Antwerpen. Als we de hele periode 2005-2009 bekijken, zien we in totaal ieder jaar een stijging, met de grootste stijging van 66% tussen 2007 en 2008.

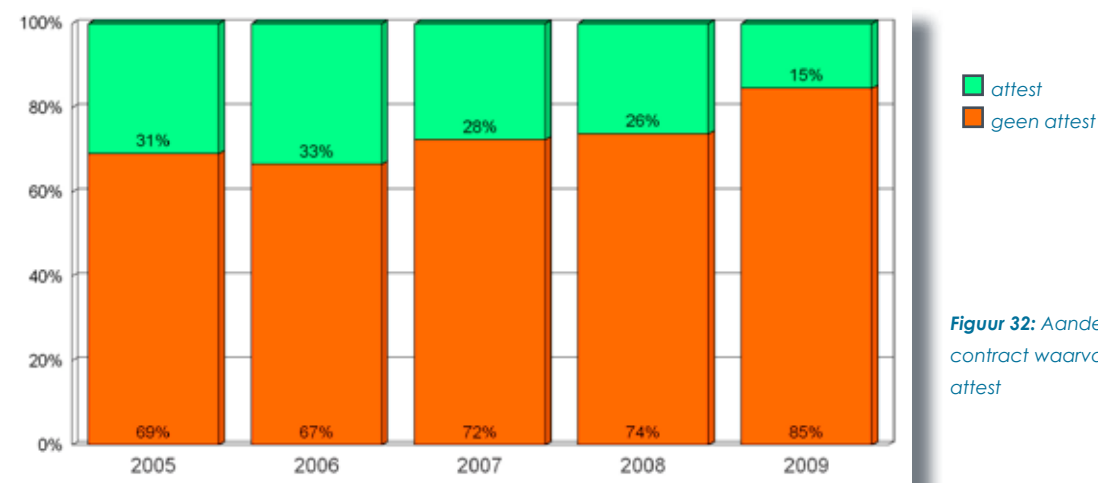

Figuur 32: Aandeel vrouwen bij inburgeraars die een attest behaald hebben per onthaalbureau in 2005, 2007 en 2009

Net zoals bij instroom, aanmelding en contracten zien we ook hier geen groot verschil tussen mannen en vrouwen. In 2005 waren er in vier van de acht onthaalbureaus meer mannen dan vrouwen die een attest behaalden (gemiddeld 51% vrouwen). In 2007 zijn er overal meer of evenveel vrouwen als mannen (gemiddeld 55% vrouwen). Hetzelfde geldt voor 2009 (ook gemiddeld 55% vrouwen). Eerder hebben we al aangegeven dat van de inburgeraars die in 2009 een contract hebben ondertekend, er 52% vrouw was. De hypothese dat vrouwen vaker dan mannen uitvallen omdat het inburgeringstraject moeilijk te combineren valt met (kleine) kinderen, is daarmee ontkracht. Aandacht geven aan kinderopvang als randvoorwaarde blijft uiteraard zeer belangrijk.

4.2 Van inburgeringscontract tot inburgeringsattest

Eerder hebben we de instroom vergeleken met de aanmeldingen en de contracten. Dat noemen we het bereik. Vanaf de aanmelding kunnen mensen ook weer uitvallen. We hebben al de aanmeldingen met de contracten vergeleken: 78% van de inburgeraars die zich in 2009 hebben aangemeld, hebben effectief ook een contract ondertekend. Figuur 32 toont de uitval tussen contract en attest. Personen die nog bezig zijn, worden niet meegerekend. Het gaat om personen die hun traject hebben beëindigd, ofwel omdat ze klaar zijn en een attest behaald hebben, ofwel omdat ze zijn afgehaakt of onvoldoende aanwezig waren in de les¹.

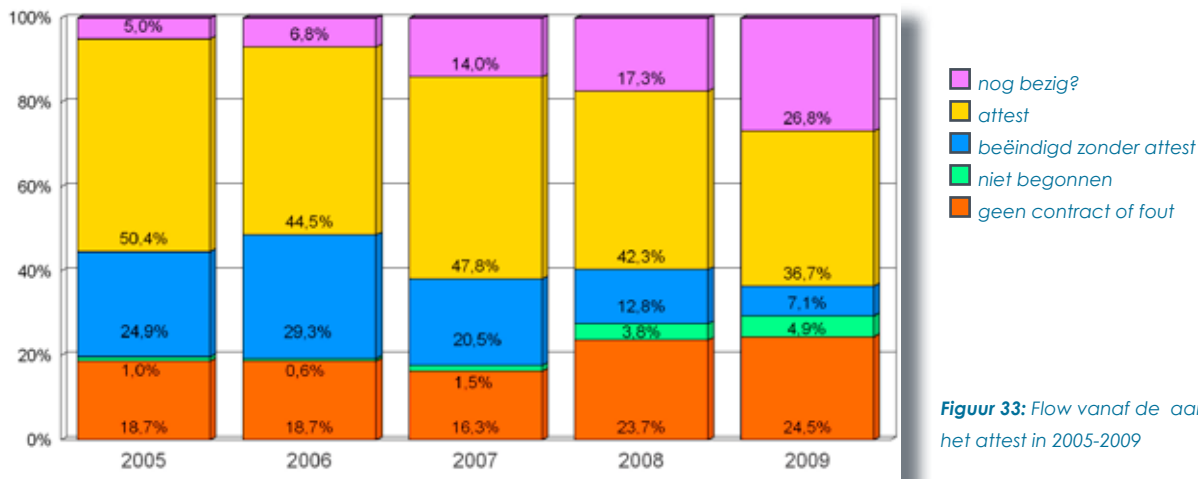
Figuur 32: Aandeel (%) personen met een contract waarvan het traject eindigt met een attest

Net zoals we een positieve evolutie zagen bij het aandeel personen dat na een aanmelding effectief een contract ondertekent, zien we hier ook een stijging van het aandeel personen met een contract dat tot een attest leidt: van alle personen die in 2009 een contract ondertekenden, heeft 85% van de personen met een 'einde traject', een attest behaald. Omdat heel wat personen nog bezig zijn met hun traject en dus ofwel nog kunnen uitvallen, ofwel een attest kunnen behalen, zal het uiteindelijke percentage uitval waarschijnlijk wel hoger liggen. Tussen 2006 en 2008 steeg het percentage inburgeraars bij wie het traject eindigt met een attest, van 67% naar 74%.

4.3 Flow van aanmelding tot attest

De uitval in de verschillende fasen, vanaf de instroom tot aan het attest, kunnen we samenvatten in een flow. Als vertrekpunt nemen we het moment van de aanmelding. Het tijdelijk afhaken en weer inpikken wordt hier niet meteen in beschouwing genomen. Door heel wat fouten in de registratie is het heel moeilijk om de flow correct weer te geven. De berekeningen geven daarom niet meer dan een indicatie.

¹ In het inburgeringstraject geldt er geen resultaatsverbintenis, gemeten door een test, maar wel een inspanningsverbintenis, gemeten aan de hand van het aanwezigheidspercentage in de lessen.

Figuur 33: Flow vanaf de aanmelding tot aan het attest in 2005-2009

Figuur 33 geeft een overzicht van de flow/uitval van alle inburgeraars die zich hebben aangemeld en die tot de doelgroep van inburgering behoren. Van de personen die zich in 2005 hebben aangemeld, heeft ondertussen 50% een attest behaald en heeft 25% het traject niet volledig doorlopen¹. Dat het aandeel personen dat nog bezig is, stijgt tussen 2005 en 2009, is normaal. Het aandeel dat uiteindelijk een attest zal krijgen, zal dus ook nog stijgen voor 2008 en 2009. Uit de cijfers over uitval tussen het moment van aanmelding en van contract konden we afleiden dat meer mensen tot een contract komen. In figuur 33 is dat niet duidelijk omdat we met een aanzienlijke foutenmarge rekening moeten houden. Positief is zeker het dalende aandeel personen dat het traject beëindigt zonder een attest te behalen. Dat aandeel daalt van 25% in 2005 tot 13% in 2008. Het kleine aandeel voor 2009 van personen dat het traject beëindigt zonder een attest te behalen, zal waarschijnlijk wel nog wel stijgen.

Tabel 18: Flow voor alle personen die zich hebben aangemeld en die doelgroep van inburgering zijn in 2005-2009

	geen contract of fout	niet begonnen	gestopt	attest	nog bezig?
2005	18,7	1,0	24,9	50,4	5,0
2006	18,7	0,6	29,3	44,5	6,8
2007	16,3	1,5	20,5	47,8	14,0
2008	23,7	3,8	12,8	42,3	17,3
2009	24,5	4,9	7,1	36,7	26,8

We kunnen die flow ook berekenen voor personen die zowel MO als NT2 moeten volgen. In deze flow wordt de uitval tussen de aanmelding en het contract nauwelijks in beschouwing genomen.

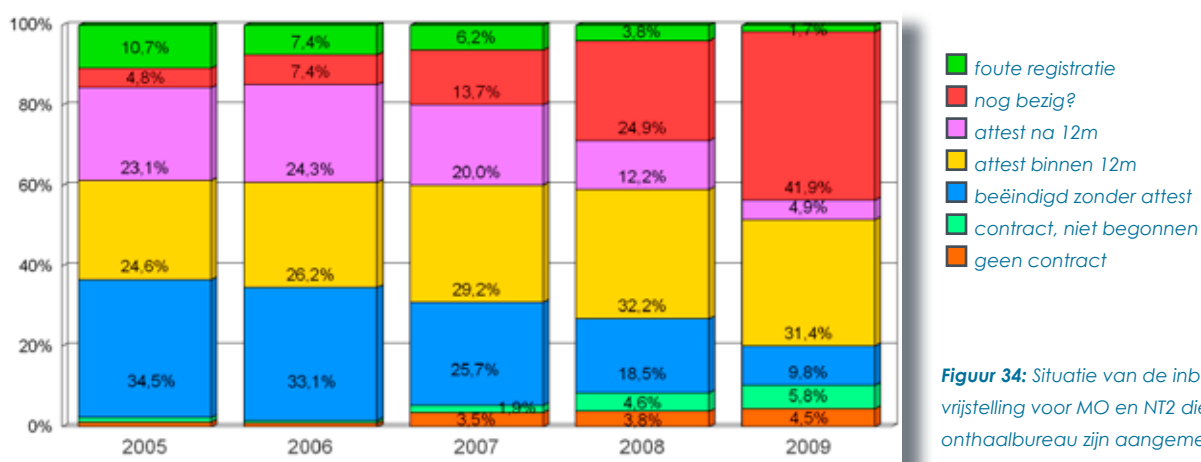
Inburgeraars die een contract sluiten, zijn immers voorafgaandelijk gescreend om te bepalen of ze al dan niet vrijgesteld zijn voor MO en NT2. Een vrijstelling MO is alleen mogelijk als ze al eerder MO gevolgd hebben; een vrijstelling NT2 is mogelijk als het basisniveau (A1) al behaald is. Als we de flow berekenen met als voorwaarde dat personen niet zijn vrijgesteld voor MO en NT2, zijn we dus eigenlijk al zo goed als zeker dat ze een contract hebben gesloten.

¹ Dat ze het traject niet volledig hebben doorlopen, kan betekenen dat ze gestopt zijn of onvoldoende regelmatig in de lessen aanwezig geweest zijn.

Tabel 19: Flow van inburgeraars zonder vrijstelling voor MO en NT2 die in jaar X bij een onthaalbureau zijn aangemeld in 2005-2009

	geen contract	contract, niet begonnen	gestopt	attest binnen 12 maanden	attest na 12 maanden	nog bezig?	foute registratie
2005	1,1	1,1	34,5	24,6	23,1	4,8	10,7
2006	0,9	0,7	33,1	26,2	24,3	7,4	7,4
2007	3,5	1,9	25,7	29,2	20,0	13,7	6,2
2008	3,8	4,6	18,5	32,2	12,2	24,9	3,8
2009	4,5	5,8	9,8	31,4	4,9	41,9	1,7

Figuur 34 geeft een zicht op de flow van inburgeraars zonder vrijstelling voor MO en NT2, die zich bij een onthaalbureau hebben aangemeld. In 2005 was het aandeel personen die hun traject beëindigden zonder attest zeer groot, namelijk 35%. Dat aandeel wordt de jaren nadien steeds kleiner, met een voorlopig beeld van 10% voor 2009. Het aandeel personen die hun attest hebben behaald binnen twaalf maanden is iets groter geworden, namelijk 32% van de personen die zich in 2008 hebben aangemeld. Dit is een verbetering ten opzichte van de vorige jaren. Het aandeel personen die hun attest na meer dan twaalf maanden behalen, zal voor de jaren 2008 en 2009 zeker nog groter worden. We zien immers dat het aandeel personen die nog bezig zijn, zowel in 2007, 2008 als 2009, nog groot is. Een deel daarvan kan nog uitvallen; de anderen zullen uiteindelijk tot een attest komen. Bij de berekeningen stellen we vast dat door foute registratie in de beginjaren, we niet op 100% uitkomen. Hoewel er ook in 2009 nog fouten gebeuren bij de registratie, is die foutenmarge beperkt geworden.

Figuur 34: Situatie van de inburgeraars zonder vrijstelling voor MO en NT2 die in jaar X bij een onthaalbureau zijn aangemeld

5. Vooruitblik 2010

In dit jaarrapport 2009 willen we nog niet te veel cijfers van 2010 geven. Die zijn immers zeer beperkt en voorlopig. Toch ziet het ernaar uit dat er een sterke stijging zal zijn van de instroom, de aanmeldingen en de contracten. Daarom geven we de volgende cijfers als indicatie en vooruitblik op de cijfers van 2010. Het feit dat we hier twee keer minder dan zes maanden met elkaar vergelijken, heeft natuurlijk een sterke invloed op de resultaten. Als een bepaalde maand voor een onthaalbureau uitzonderlijk druk of juist niet druk was, is dat meteen te merken in de percentages.

Als we de cijfers van instroom, aanmeldingen, contracten en attesten vergelijken in de periode 1 januari 2009 - 22 juni 2009 en 1 januari 2010 - 22 juni 2010 komen we tot onderstaande vaststelling:

- De instroom stijgt in het Vlaamse Gewest met gemiddeld 26%. Er zijn grote verschillen tussen de regio's: in Oost-Vlaanderen is er in die periode een stijging van 50%, in West-Vlaanderen van 43% en in Gent van 40%. In Limburg en Vlaams-Brabant is de stijging beperkt tot 25%. In de stad Antwerpen en de provincie Antwerpen is de stijging respectievelijk 14% en 17%. Het aantal Nederlanders bij de nieuwkomers daalt opnieuw, terwijl vooral het aantal Poolse nieuwkomers stijgt ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Ook het aantal Armenen, Marokkanen, Roemenen, Turken, Kosovaren en Russen stijgt. Uit landen als Duitsland, Frankrijk en India lijkt de instroom te dalen.
- Het aantal aanmeldingen stijgt gemiddeld met 25%. Ook hier zijn er grote verschillen tussen de regio's. Terwijl in Gent het aantal aanmeldingen stijgt met 75%, in Oost-Vlaanderen met 66% en in West-Vlaanderen met 46%, bedraagt de stijging in Limburg en Vlaams-Brabant 36% en in Brussel 16%. In de stad Antwerpen en in de provincie Antwerpen bedraagt de stijging maar 3%.
- Het aantal contracten is in de eerste periode van 2010 sterk gestegen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar, namelijk met 31% over heel Vlaanderen. In Gent gaat het om een stijging van 71%, in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen om 52% en 55%, in de provincie Antwerpen om 49%. In Vlaams-Brabant bedraagt de stijging 38% en in Brussel 19%. De kleinste stijging is er in de stad Antwerpen met 5% meer contracten.
- De stijging van de instroom heeft nog niet geresulteerd in een stijging van het aantal attesten: ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar zijn er ongeveer evenveel attesten behaald. In de stad Antwerpen zijn er wel 138 attesten meer behaald, maar in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen 60 attesten minder. Aangezien de doorlooptijd voor heel wat inburgeraars langer dan één jaar is, zal die stijging zich waarschijnlijk pas doorzetten in 2011.

6 Samenvatting en conclusie

De voorbije jaren zijn er telkens ongeveer 30 000 meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest ingestroomd. De grootste instroom is er in de stad Antwerpen en de provincie Antwerpen. Ook in Vlaams-Brabant en Limburg is er een grotere instroom dan in de overige provincies en de stad Gent. Er stromen ongeveer evenveel mannen als vrouwen in.

22% van de nieuwkomers in het Vlaamse Gewest zijn geselecteerd als verplicht inburgeraar. Bijna de helft (44%) is niet-prioritair rechthebbend inburgeraar. Het gaat vooral om EU+-burgers. De belangrijkste instroomlanden zijn Nederland, Polen, Marokko, Turkije, Bulgarije en Roemenië. Terwijl het aandeel van Nederland de voorbije jaren gedaald is, is dat van de nieuwe EU-lidstaten zoals Bulgarije en Roemenië sterk gestegen. Over heel Vlaanderen daalt het aandeel EU+-nieuwkomers. Toch maken zij nog bijna de helft uit van alle nieuwkomers. Een grote meerderheid van de nieuwkomers is naar Vlaanderen gekomen in het kader van volgmigratie (gezinsvormers en gezinsherenigers). Zij vormen 68% van de instroom. Daarnaast is 11% asielzoeker.

Naast de instroom van meerderjarigen is er ook ieder jaar een instroom van minstens 9 000 minderjarigen. De instroom van minderjarigen loopt parallel met die van de meerderjarigen, dat wil zeggen: de grootste instroom in de stad Antwerpen en in de provincie Antwerpen, in Vlaams-Brabant en Limburg. Die instroom is groter dan in Gent, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Het aantal aanmeldingen bij het onthaalbureau is sinds 2006 gestegen van 12 152 tot 18 927 in 2009. Vooral tussen 2006 en 2007 was de grootste stijging. Die heeft te maken met de uitbreiding van de doelgroep, zoals volgmigranten uit 'derdelanden' met Belgen die verplicht inburgeraar geworden zijn sinds de decreetaanpassing van 14 juli 2006.

Vooraf verplichte inburgeraars (84%) en de groep waarvan op basis van hun verblijfsgegevens niet vooraf bepaald kan worden of ze al dan niet verplicht inburgeraar zijn (84%), komen zich aanmelden. Bij de andere groepen ligt het bereik veel lager, namelijk 64% bij de kleine groep van prioritair rechthebbenden en 23% bij de groep van niet-prioritair rechthebbenden. 46% van de groep waarvan niet duidelijk is of ze doelgroep zijn of niet, meldt zich aan. Het bereik verschilt ook van onthaalbureau tot onthaalbureau. Bij de niet-bereikte inburgeraars zijn heel wat personen uit de nieuwe EU-lidstaten zoals Polen, Bulgarije en Roemenië. Hoewel zij geen verplichte inburgeraars zijn, zouden zij waarschijnlijk wel baat hebben bij inburgering. In 2009 werden zij nog niet goed bereikt (maar 1 op 3). Rechthebbende inburgeraars melden zich minder aan dan verplichte inburgeraars. In Brussel, waar de verplichting niet geldt, heeft men veel ervaring met het werven van rechthebbenden. Alleen in Gent en in de stad Antwerpen is meer dan de helft van de aangemelde inburgeraars rechthebbend. Die steden hebben ook een grotere instroom van rechthebbende nieuwkomers. Dat aandeel is de voorbije jaren nauwelijks geëvolueerd.

Nog moeilijker te bereiken dan rechthebbende nieuwkomers zijn de groep van de (steeds rechthebbende) oudkomers. Alleen in Brussel is de helft van de aanmelders oudkomer, bij de andere onthaalbureaus ligt het aandeel op 15% of minder. Met de decreetaanpassing van 2006 was dat aantal wel gestegen naar iets meer dan 4 000 oudkomers, maar in 2009 is het aantal oudkomers opnieuw gedaald naar minder dan 2 500.

In de toekomst zal er nog meer gewerkt worden aan de doorverwijzing van inwerkingsklanten vanuit de VDAB en van OCMW-cliënten. Als dat lukt, zal het aantal oudkomers waarschijnlijk stijgen. Het op de rails zetten van de MO-instaptoets kan bijdragen tot een vlottere doorverwijzing.

De belangrijkste nationaliteiten van de aanmelders in 2009 waren Marokko, Turkije, Rusland, Polen, België, Irak, Armenië, Nederland, Bulgarije en China. De top drie is in ieder onthaalbureau echter anders.

De minderjarigenwerking is bij de meeste onthaalbureaus beperkt. Alleen de steden Antwerpen en Gent hebben een aanzienlijk aantal jongeren toegeleid naar het onderwijs.

Het aantal inburgeringscontracten is de voorbije jaren gestegen van ongeveer 6 500 in 2006 tot meer dan 14 000 in 2009. 29% van de contracten wordt gesloten in de stad Antwerpen. Daarmee is in Antwerpen het aandeel van de contracten groter dan het aandeel van de instroom van nieuwkomers, die maar 22% van de instroom bedraagt. Het werven van mensen die op de lijsten uit het Rijksregister staan, loopt moeizamer dan het overtuigen van mensen die zich aanmelden om een contract te sluiten. De uitval tussen aanmelding en contract is dan ook veel kleiner dan tussen instroom en aanmelding. Steeds meer verplichte inburgeraars sluiten een inburgeringscontract. Bij de rechthebbenden blijft het aandeel dat zich aanmeldt maar toch geen contract ondertekent, ongeveer even groot.

Er zijn iets meer vrouwen dan mannen die een inburgeringscontract sluiten. De grootste groep is tussen 25 en 34 jaar oud. 22% is tussen 18 en 24 jaar en bijna evenveel personen zijn tussen 35 en 44 jaar oud. Maar 14% is ouder dan 45 jaar. Van de inburgeraars die een contract ondertekenen, is 80% gealfabetiseerd, 4% is niet-gealfabetiseerd en bijna evenveel inburgeraars zijn zwak gealfabetiseerd. Een nog iets kleinere groep is anders gealfabetiseerd.

48% van de inburgeraars die een contract sluiten, is gezinshereniger. Dat cijfer zou nog hoger kunnen zijn, omdat we voor 20% de verblijfsstatus niet kennen. 11% is asielzoeker. Daarmee is het aandeel van de contracten gelijk aan het aandeel van de instroom van asielzoekers.

Voor nieuwkomers met een professioneel perspectief bestaan de vormingsonderdelen uit maatschappelijke oriëntatie (MO), de basiscursus Nederlands (NT2) en loopbaan-oriëntatie (LO). Voor de verschillende onderdelen kunnen inburgeraars een vrijstelling krijgen. Ongeveer 70% volgt MO en de basiscursus NT2; 24% volgt alleen MO. Die verhoudingen zijn sinds 2007 nauwelijks veranderd.

Ten opzichte van 2005 zijn er wel ieder jaar minder personen met een professioneel perspectief, van 64% in 2005 tot 49% in 2009. Het aandeel educatief perspectief blijft zeer klein met 4%. Het aandeel sociocultureel perspectief is gestegen van 22% in 2005 naar 27% in 2009. Het aandeel zonder bepaling wordt echter groter: van 8% in 2005 tot 19% in 2009.

Maatschappelijke oriëntatie wordt vooral gegeven in het Arabisch, het Engels, het Frans, het Russisch, het Turks en het Nederlands. Die talen telden in 2009 samen 77% van de inschrijvingen. In totaal werd er MO gegeven in 31 talen. Bovendien werken sommige groepen met tolken. Die talen zijn hier niet inbegrepen.

Van alle personen die zich in 2009 hebben aangemeld, is begin juni 2010 10% nog niet ingestapt in een MO-cursus. Van de inburgeraars die wel instapten, was 64% binnen drie maanden ingestapt en 88% binnen zes maanden. Voor talen als Engels, Frans en Turks is 90% binnen zes maanden ingestapt; voor talen als Tamazight of Tibetaans is minder dan 70% binnen zes maanden ingestapt. Vooral het aandeel personen (10%) die nog niet ingestapt zijn, moet in de toekomst naar beneden. Ofwel hebben zij veel te lang op een cursus moeten wachten, ofwel zijn zij uitgevallen maar werd dat niet correct geregistreerd.

Aan welke instelling de inburgeraars de basiscursus NT2 volgen, wordt bepaald door het advies van het Huis van het Nederlands. De helft krijgt het advies om de basiscursus van 120 uren te volgen aan een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO). 30% krijgt het advies de basiscursus te volgen aan een centrum voor basiseducatie (CBE) en 8% de langere cursus van 180 uren bij het CVO. De snelst lerenden en/of mensen die verder willen studeren in het Nederlands volgen een cursus van 80 uren aan een CVO of een universitaire instelling. Het aandeel CBE en CVO 120 uren is de voorbije jaren groter geworden, terwijl het aandeel CVO 80u en CVO 180 uren kleiner geworden is.

Veel nieuwkomers volgen eerst de cursus maatschappelijke oriëntatie voor ze de basiscursus Nederlands volgen. Van allen die zich in 2009 hebben aangemeld, is in juni 2010 8% nog niet ingestapt in de cursus NT2. Van de personen die wel zijn ingestapt, deed 27% er maximaal drie maanden over. Na zes maanden is 55% ingestapt. Na een jaar is 92% van het totale aantal personen die in de cursus NT2 instappen, ook effectief ingestapt. Het is duidelijk dat het afronden van het traject binnen het jaar na de aanmelding in veel gevallen niet realistisch is. Ook hier geldt dat het voor de 8% nog niet ingestapte inburgeraars duidelijk moet zijn of zij nog wachten of ondertussen uitvielen.

Naast maatschappelijke oriëntatie en de basiscursus Nederlands is er ook een cursus loopbaanoriëntatie bij de VDAB voor wiens traject gericht is naar werk. Het aandeel personen met een perspectief gericht naar werk is gedaald van 64% naar 49%.

Het aantal behaalde inburgeringsattesten stijgt ieder jaar: van 3 713 in 2005 tot 8 217 in 2009. De stijging tussen 2008 en 2009 is wel beperkt (4%). De uitval tussen contract en attest wordt kleiner. Van de mensen die in 2006 een contract hebben ondertekend, heeft 67% een attest behaald; van de inburgeraars van 2008 was dat 74%. Dat wil zeggen dat een groter aandeel van de mensen die een contract ondertekenen, ook aan de inburgeringsvereisten voldoen, namelijk regelmatig de lessen van de verschillende onderdelen bijwonen. Er is namelijk een inspanningsverbintenis en geen resultaatverbintenis.

Als we de flow in kaart proberen te brengen tussen instroom, aanmelding en attest, is de eerste vaststelling dat er nog heel wat schort aan de registratie. Om een goede beleidsmonitoring mogelijk te maken, is een nauwkeurige registratie noodzakelijk. Dat betekent niet méér registeren, maar wel nauwkeuriger. Via inputcontrole kan meer consistentie opgelegd worden, maar dat maakt het systeem minder flexibel voor de trajectbegeleiders die in de Kruispuntbank Inburgering registreren. En omdat inburgeraars nu eenmaal een zeer uiteenlopend cliënteel vormen, met ieder een eigen verhaal en traject, is het niet eenvoudig een evenwicht te vinden tussen eenvormigheid en flexibiliteit.

Wat het bereik bij instroom betreft, stijgt dat vooral voor de verplichte inburgeraars. Bij de rechthebbenden, blijft het ongeveer gelijk. De uitval tussen aanmelding en contract daalt wel lichtjes, ook vooral voor de verplichte inburgeraars. De meerderheid van de doelgroep van inburgering is echter rechthebbend. Positief is het feit dat het aandeel inburgeraars dat het traject stopt of niet voldoende aanwezig is, daalt. Meer inburgeraars voldoen dus aan de inburgeringsvereisten en behalen een attest. Wel zijn er heel wat personen die al in 2006 of 2007 aan hun traject begonnen zijn, maar het nog altijd niet hebben afgerond. Indien ze effectief nog bezig zijn, houdt dat in dat een inburgeringstraject meerdere jaren kan duren. Als ze met het traject gestopt zijn, schort er iets aan de registratie. Die groep vereist met andere woorden verder onderzoek.

www.inburgering.be

